

05

30K-1
10005

БОЛЬШЭВІЦКІ ДРУК

ГАЛОУНАЕ

У НУМАРЫ:

ПРАМОВА Т. СТАЛІНА
НА ПЕРШАЙ УСЕСА-
ЮЗНАЙ НАРАДЗЕ СТА-
ХАНАЎЦАЎ

ВОБРАЗ ЯГО БУДЗЕ
ЖЫЦЬ СТАГОДДЗІ

СТАХАНАЎЦЫ У ФАБ-
РЫЧНАЙ ГАЗЕЦЕ

ВУЧЫЦЬ І ВЫРОШЧ-
ВАЦЬ СОТНІ І ТЫСЯ-
ЧЫ СТАХАНАВАК

АГЛЯДЫ ДРУКУ

БЕЗ ПЛАНА, БЕЗ
ПЕРСПЕКТЫЎ

ПАЧЫНАЕМ ВУЧОБУ
РАБСЕЛЬКОРАЎ

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ І
ЯЕ МЕСЦА У ГАЗЕЦЕ

22

ЛІСТАПАД
1935 г.

журнал ЦК КП(б)Б

Выдавецтва ЦК КП(б)Б
„Звезда“

ПАСТАНОВА БЮРО ЦК КП(б)Б

АБ АСВЯТЛЕННІ ГАЗЕТАМІ «СТАЛІНСКІ ЗАКЛІК» (Межаўскі раён), «БОЛЬШЭВІК МОЦІСЛАЎШЧЫНЫ», «КАЛГАСНІК УЗДЗЕНШЧЫНЫ», і «СЦЯГ ЛЕНІНА» (Бярэзінскі раён) ПЫТАННЯЎ ПЕРААПРАЦОЎКІ І ЗДАЧЫ ІЛЬНУ ДЗЯРЖАВЕ

1. Не глядзячы на тое, што паста-
вай ЦК КП(б)Б аб ільне («Звязда» ад
18-X-35 г.) падкрэслена неадвальнаючага
праца партыйнага і савецкага кіраў-
ніцтва Межаўскага, Мсціслаўскага і іншых
раёнаў у справе апрацоўкі і здачы іль-
ну дзяржаве, — газеты «Сталінскі за-
клік», «Большэвік Мсціслаўшчыны»,
«Калгаснік Уздзеншчыны» і «Сцяг
Леніна» не ўлічылі данага папярэджан-
ня, не аказаліся на вышыні пастаўленых
задач у барацьбе за датэрміновае выка-
нанне плана здачы ільну дзяржаве. Га-
зеты не паставілі ў цэнтры сваёй работы
хуткую і рашучую рэалізацыю ўказа-
няў, даных у апошніх паставах ЦК
КП(б)Б аб ільне і ў адзое ўсебела-
рускага злёта ўдариц-ільнотрапальшчыц.

2. Замест таго, каб мабілізаваць увагу
вакол ільну, барацьбы за якасць апра-
цоўкі і высокую нумарнасць валакна, пе-
ранесці ў адстаючыя калгасы вопыт
лепшых майстроў апрацоўкі ільну, каб
акружыць гонярам як у калгасе, так і
ва ўсім раёне імёны лепшых ільнотра-
пальшчыц і разам з тым з ўсёй боль-
шэвіцкай рашучасцю вырыць і агань-
біць сабатажнікаў, якія прараджаюць
працу на ільну, — у адзначаных газе-
тах не адчувасца трывогі за лён.

Газеты займаюцца агульнымі разва-
жаннямі, на сутнасці не ведаюць стано-
вішча з апрацоўкай ільну ў калгасах, не
мабілізуюць увагі вакол канкрэтных па-
казальнікаў, якія вырашаюць поспех
здачы высокакаснага ільновалакна дзяр-
жаве. Газеты на сёнешні дзень в'яўляю-
цца пасіўнымі назіральнікамі безадказных
адносін у раёнах да важнейшай справы,

якую в'яўляецца лён для БССР і для
ўсяго Саюза.

3. Газеты «Сцяг Леніна» і «Калгаснік
Уздзеншчыны» праявілі безадказныя ад-
носіны і поўнае неразуменне палітычнага
значэння барацьбы са стратамі ўраджаю
пры абмалоце, барацьбы за найстражэй-
шае захаванне насенных, стрававых і
фуражных фондаў у калгасах пасля аб-
малоту.

«Калгаснік Уздзеншчыны» і «Сцяг
Леніна» і пасля апублікавання паставы
ЦК КП(б)Б «Аб недастатковай ба-
рацьбе са стратамі ўраджаю ў Бярэзін-
скім і Удазенскім раёнах» («Звязда» ад
27 верасня 1935 года) не палепшылі
сваёй работы і на сёнешні дзень не
зрабілі ніякіх палітычных вывадаў з
рашэння ЦК КП(б)Б; гэтым самым газе-
ты, на сутнасці, сталі на шлях прамога
ігнаравання рашэнняў ЦК КП(б)Б.

Выходзячы з вышэйуказанага, ЦК
КП(б)Б паставаўляе:

1. За ігнараванне рашэнняў ЦК аб ба-
рацьбе са стратамі ўраджаю, выкананні
плана здачы высоканумарнага ільнова-
лакна дзяржаве — рэдактару газеты
«Калгаснік Уздзеншчыны» тав. Свірыду
і намесніку рэдактара газеты «Сцяг
Леніна» т. Ліскаўцу абвясціць вымову.

2. Рэдактару газеты «Сталінскі заклік»
тав. Багдалаву і рэдактару газеты «Боль-
шэвік Мсціслаўшчыны» тав. Іванову па-
ставіць на від.

Папярэджаць рэдактароў гэтых газет,
што калі яны ў бліжэйшы час не за-
бяспечаць перабудовы работы газеты,
будзе пастаўлена пытанне аб іх партый-
насці.

19.10.35 г. 872

Пролетарыі ўсіх краін, алуцайцеся!

Б о л ь ш э в і ц к і д р у к

ЖУРНАЛ ЦК КП(б)Б

№ 22 (46)

РЕДАКЛЕГІЯ: Н. Стэрнін, А. Джэлюк (ад-
казны рэдактар), А. Цыліна, С. Семашко,
Л. Глезер.

ЛІСТАПАДА 1935 г.

ПРАМОВА ТАВАРЫША СТАЛІНА на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў

I. ЗНАЧЭННЕ СТАХАНАЎСКАГА РУХУ

Таварышы! Аб стаханаўцах тут, на гэтай нарадзе, так многа і так добра гаварылі, што мне, уласна, мала што застаецца сказаць. Усё-ж, раз мяне выклікалі на трыбуну, прыдзецца сказаць некалькі слоў.

Стаханаўскі рух нельга разглядаць, як звычайны рух рабочых і работніц. Стаханаўскі рух гэта такі рух рабочых і работніц, які ўвойдзе ў гісторыю нашага сацыялістычнага будаўніцтва, як адна з самых слаўных яе старонак.

У чым заключаецца значэнне стаханаўскага руху?

Перш за ўсё ў тым, што ён выражае новы ўздым сацыялістычнага спаборніцтва, новы вышэйшы этап сацыялістычнага спаборніцтва.

Чаму новы, чаму вышэйшы? Таму што ён, стаханаўскі рух, вытоджа адпавядае



ца, як выражэнне сацыялістычнага спаборніцтва, ад старога этапу сацыялістычнага спаборніцтва. У мінулым гадзе пры таму пазад, у перыяд пер-



288 X 54 872
1935 г. 10.16

шата стала соцыялістычнага снабор-
ніцтва, соцыялістычнае снаборніцтва не
абавязкова было звязана з новай
тэхнікай. Да тады ў нас, уласна, і не
было амаль новай тэхнікі. Цяпераш-
ні-ж этап соцыялістычнага снаборніц-
тва — стаханавіцкі рух, наадварот, —
абавязкова звязаны з новай тэхнікай.
Стаханавіцкі рух быў-бы памылівым
без новай, вышэйшай тэхнікі. Перад
вамі людзі, якім тг. Стаханова,
Бусыгіна, Сметаніна, Крыжанова, Про-
хіна, Вінаградных і многіх іншых, лю-
дзі новыя, рабочыя і работніцы, якія
поўнацэнна аўладаюць тэхнікай сваёй
справы, асямлялі яе і пачалі наперад.
Такіх людзей у нас не было, або амаль
не было гадоў тры таму назад. Гэта —
людзі новыя, асаблівыя.

Далей. Стаханавіцкі рух гэта такі
рух рабочых і работніц, які ставіць
сваёй мэтай перамаганне цяперашніх
тэхнічных норм, перамаганне існуючых
праектных магутнасцей, перамаганне
існуючых вытворчых планаў і балан-
саў. Перамаганне — таму што яны, гэ-
тыя самыя нормы, сталі ўжо старымі
для нашых дзён, для нашых новых
людзей. Гэты рух ламае старыя погля-
ды на тэхніку, ламае старыя тэхніч-
ныя нормы, старыя праектныя магут-
насці, старыя вытворчыя планы і пат-
рабуе стварэння новых, больш высокіх
тэхнічных норм, праектных магутнас-
цей, вытворчых планаў.

Ён заклямае зрабіць у нашай пра-
мысловасці рэвалюцыю. Імёна таму.
Ён, стаханавіцкі рух, з'яўляецца ў ас-
ноўе сваёй глыбока рэвалюцыйным.

Тут гаварылі ўжо, што стаханавіцкі
рух, як выразненне новых, больш вы-
сокіх тэхнічных норм, прадстаўляе са-
бою ўзор той высокай прадукцыйнасці
працы, якую можа даць толькі соцыя-
лізм і чаго не можа даць капіталізм.
Гэта зусім правільна.

Чаму капіталізм разбіў і перамог
феадальнізм? Таму, што ён стварыў
больш высокія нормы прадукцыйнасці
працы, ён даў магчымасць прамадству
атрымаць непараўнальна больш прадук-
таў, чым гэта мела месца пры феа-
дальных парадках. Таму, што ён зрабіў
прамадства больш багатым. Чаму, можа,
паўнён і абавязкова пераможа соцыя-
лізм капіталістычную сістэму гаспадар-

кі? Таму, што ён можа даць больш
высокія ўзоры працы, больш высокую
прадукцыйнасць працы, чым капіталі-
стычная сістэма гаспадаркі. Таму, што
ён можа даць прамадству больш пра-
дуктаў і можа зрабіць прамадства
больш багатым, чым капіталістычная
сістэма гаспадаркі.

Некаторыя думаюць, што соцыялізм
можа ўмяцаваць пяхам некатора-
га матэрыяльнага паражэння людзей
на базе бядняцкага жыцця. Гэта не
верна. Гэта дробна-буржуазнае ўяўлен-
не аб соцыялізме. На самой справе со-
цыялізм можа перамагчы толькі на базе
высокай прадукцыйнасці працы, больш
высокай, чым пры капіталізме, на ба-
зе багатай прадукцыі і ўсякага роду
прадметаў спажывання, на базе замож-
нага і культурнага жыцця ўсіх членаў
прамадства. Але для таго, каб соцыя-
лізм мог дабіцца гэтай сваёй мэты і
зрабіць наша савецкае грамадства
найбольш заможным, — неабходна мець
у краіне такую прадукцыйнасць пра-
цы, якая перакрывае прадукцыйнасць
працы перадавых капіталістычных
краін. Без гэтага няма чаго і думаць
аб багатай прадукцыі і ўсякага роду
прадметаў спажывання. Значэнне ста-
ханавіцкага руху заключаецца ў тым,
што ён з'яўляецца такім рухам, які
ламае старыя тэхнічныя нормы, які
недастатковыя, перакрывае ў цэлым
радзе выпадкаў прадукцыйнасць пра-
цы перадавых капіталістычных краін і
адрывае, такім чынам, практычную
магчымасць далейшага ўмяцавання со-
цыялізма ў нашай краіне, магчымасць
ператварэння нашай краіны ў най-
больш заможную краіну.

Але гэтым не вычэрпваецца значэн-
не стаханавіцкага руху. Яго значэнне
заключаецца яшчэ ў тым, што ён
патрыхоўвае ўмовы для пераходу ад
соцыялізма да камунізма.

Прынцып соцыялізма заключаецца ў
тым, што ў соцыялістычным грамад-
стве кожны працуе па сваіх здольнас-
цях і атрымлівае прадметы спажыван-
ня не па сваіх патрэбнасцях, а па той
работе, якую ён зрабіў для грамадства.
Гэта азначае, што культурна-тэхнічны
ўзровень рабочага класа ўсё яшчэ
невыходзіць, процілегласць паміж працай
разумовай і працай фізічнай прадаў-

Жае існаваць, прадукцыйнасць працы яшчэ не так высокая, каб забяспечыць багацце прадметаў спажывання, з прычыны чаго грамадства вымушана размяркоўваць прадметы спажывання не адпаведна патрэбнасцям членаў грамадства, а адпаведна рабоце, зробленай імі для грамадства.

Комунізм прадстаўляе больш высокую ступень развіцця. Прынцып камунізму заключаецца ў тым, што ў камуністычным грамадстве кожны працуе па сваіх здольнасцях і атрымлівае прадметы спажывання не па той рабоце, якую ён зрабіў, а па тых патрэбнасцях культурна-развітага чалавека, якія ў яго ёсць. Гэта значыць, што культурна-тэхнічны ўзровень рабочага класа стаў дастаткова высокі для таго, каб падарваць асновы процілегласці паміж працай разумовай і працай фізічнай, процілегласць паміж працай разумовай і працай фізічнай ужо знікла, а прадукцыйнасць працы паднялася на такую высокую ступень, што можна забяспечыць поўнае багацце прадметаў спажывання, з прычыны чаго грамадства мае магчымасць размяркоўваць гэтыя прадметы адпаведна патрэбнасцям яго членаў.

Некаторыя думалі, што звышчэсныя процілегласці паміж працай разумовай і працай фізічнай можна дабіцца шляхам некаторага культурна-тэхнічнага паравнення работнікаў разумовай і фізічнай працы на базе зніжэння культурна-тэхнічнага ўзроўню інжынераў і тэхнікаў, работнікаў разумовай працы, да ўзроўню сярэднекваліфікаваных рабочых. Гэта зусім няверна. Так могуць думаць аб камунізме толькі дробна-буржуазныя балбатуны. На самой справе звышчэсныя процілегласці паміж працай разумовай і працай фізічнай можна дабіцца толькі на базе ўздыму культурна-тэхнічнага ўзроўню рабочага класа да ўзроўню работнікаў інжынерна-тэхнічнай працы. Было-б смешна думаць, што такі ўздым неабышчальны. Ён палкам ажыццявімы ва ўмовах савецкага ладу, дзе прадукцыйныя сілы краіны вызвалены ад акоў капіталізма, дзе праца вызвалена ад гнёту эксплуатацыі, дзе ва ўладзе стаіць рабочы клас і дзе маладое пакаленне рабочага класа мае ўсе магчымасці забяспечыць сабе дастатковую тэхнічную

асвету. Няма ніякіх падстаў сумнявацца ў тым, што толькі такі культурна-тэхнічны ўздым рабочага класа можна падарваць асновы процілегласці паміж працай разумовай і працай фізічнай, што толькі ён можа забяспечыць туто высокую прадукцыйнасць працы і тое багацце прадметаў спажывання, якія неабходны для таго, каб пачаць пераход ад сацыялізма да камунізма.

Стаханавскі рух знакавалыны ў гэтай сувязі ў тых адносінах, што ён змяшчае ў сабе першыя пачаткі, праўда, яшчэ слабыя, але ўсё-ж пачаткі такога іменна культурна-тэхнічнага ўздыму рабочага класа нашай краіны.

На самой справе, прыгледзецца да тапарышоў стаханавцаў. Што гэта за людзі? Гэта, талоўным чынам, — маладыя або сярэдніх гадоў рабочыя і работніцы, людзі культурныя і тэхнічна падкаваныя, якія даюць узоры дакладнасці і акуратнасці ў рабоце, якія ўмеюць цаніць фактар часу ў рабоце і якія навучыліся лічыць час не толькі хвілінкамі, але і секундамі. Большасць з іх прайшла так званы тэхнічны мінімум і прадаўжае паліўняць сваю тэхнічную асвету. Яны свабодны ад кансерватызма і вастойнасці некаторых інжынераў, тэхнікаў і гаспадарнікаў; яны ідуць смела наперад, ламаючы ўстарэлыя тэхнічныя нормы і ствараючы новыя, больш высокія; яны ўносяць паліўкі ў практычныя магчымасці і гаспадарчыя планы, складзеныя кіраўнікамі нашай прамысловасці; яны то і справа дапаўняюць і паліўляюць інжынераў і тэхнікаў; яны нярэдка вучаць і штурхаюць іх наперад, бо гэта — людзі, якія поўнаасцю аўладамі тэхнікай сваёй справы і якія ўмеюць выжымаць з тэхнікі максімум таго, што можна з яе выкаць. Сёння стаханавцаў яшчэ мала, але хто можа сумнявацца, што заўтра іх будзе ў дзесяць раз больш? Хіба не ясна, што стаханавцы з'яўляюцца наватарамі ў нашай прамысловасці, што стаханавскі рух прадстаўляе будучыню нашай індустрыі, што ён змяшчае ў сабе зярыно будучага культурна-тэхнічнага ўздыму рабочага класа, што ён адкрывае нам той шлях, на якім толькі і можна дабіцца тых вышэйшых паказальнікаў прадукцыйнасці працы, якія неабход-

ны для пераходу ад соцыялізма да камунізма і зніжэння праймаў пачынаючы працай разумовай і працай фізічнай?

Такаво, таварышы, значэнне стаханаўскага руху ў справе **нашага соцыялістычнага будаўніцтва**.

Ці думалі аб гэтым вялікім значэнні стаханаўскага руху Стаханаў і Бусыгін, калі яны прыступалі да ломкі старых тэхнічных норм? Зразумела, не. У іх былі свае клопаты, — яны імкнуліся да таго, каб вывесці прадпрыемства з прарыву і перавыкапаць гаспадарчы план. Але, дабіваючыся гэтай мэты, ім прышлося разбіць старыя тэхнічныя нормы і развіць высокую прадукцыйнасць працы, перакрываючую перадавыя капіталістычныя краіны. Было-б аднак смешна думаць, што гэ-

та акалічнасць можа хоць колькі-небудзь умаліць вялікае гістарычнае значэнне руху стаханаўцаў.

Тое-ж самае можна сказаць аб тых рабочых, якія ўпершыню арганізавалі ў нашай краіне саветы рабочых дэпутатаў у 1905 годзе. Яны, вядома, не думалі, што саветы рабочых дэпутатаў паслужаць асновай соцыялістычнага ладу. Яны толькі абараняліся ад парыва, ад буржуазіі, ствараючы саветы рабочых дэпутатаў. Але гэта акалічнасць ніколі не сунярэчыць таму несумненнаму факту, што рух за саветы рабочых дэпутатаў, пачаты ў 1905 годзе левінградскімі і маскоўскімі рабочымі, прывёў у канчатковым выніку да разгрому капіталізма і перамогі соцыялізма ў адной шостаі частцы свету.

2. КАРЭННІ СТАХАНАЎСКАГА РУХУ

Мы прысутнічаем зараз ля калыскі стаханаўскага руху, калі яго вытокаў.

Трэба-б было адзначыць некаторыя характэрныя рысы стаханаўскага руху.

Кідаецца ў вочы перш за ўсё той факт, што ён, гэты рух, пачаўся не як самаахвотна, амаль стыхійна, знізу. Без якога-б там ні было пацёску з боку адміністрацыі нашых прадпрыемстваў. Больш таго. Гэты рух зарадзіўся і стаў разгортвацца ў пэўнай меры наперакор волі адміністрацыі нашых прадпрыемстваў, пават у барацьбе з ёю. Тав. Молатаў ужо раскаваў вам аб тым, якія мукі прышлося перажыць тав. Мусінскаму, лесавільчыку ў Архангельску, калі ён тайком ад гаспадарчай арганізацыі, тайком ад кампралёраў выпрацоўваў новыя, больш высокія тэхнічныя нормы. Лёс самога Стаханава быў не лепшым, бо яму прыходзілася абараняцца ад свайго руху наперад не толькі ад некаторых чыноў адміністрацыі, але і ад некаторых работых, высмейваўных і травіўных яго за «ноўшаствы». Што датычыць Бусыгіна, то вядома, што ён за свае «ноўшаствы» ледзь было не паплаціўся стратай работы на заводзе, і толькі ўмяшанне начальніка цэха тав. Сакалінскага дапамагло яму застацца на заводзе.

Нашых прадпрыемстваў, то яно ішло не пасустрэч стаханаўскаму руху, а наперакор яму. Стала быць, стаханаўскі рух зарадзіўся і разгарнуўся як рух, які ідзе знізу. І іменна таму, што ён зарадзіўся самаахвотна, іменна таму, што ён ідзе знізу, ён з'яўляецца найбольш выццёвым і непераможным рухам сучаснасці.

Трэба, далей, спыніцца яшчэ на адной характэрнай рысе стаханаўскага руху. Заклучаецца яна, гэта характэрная рыса, у тым, што стаханаўскі рух разнёсся па ўсяму твару нашага Саюза не паступова, а з нейкай нябачанай хуткасцю, як ураган. З чаго пачалася справа? Стаханаў падняў тэхнічную норму здабычы вугалю ў пяць раз ці ў шэсць раз, калі не больш. Бусыгін і Сметанін зрабілі тое-ж самае, адзін — у галіне машынабудаўніцтва, другі — у галіне абутковай прамысловасці. Газеты паведамілі аб гэтых фактах. І рэптам — полымя стаханаўскага руху ахапіла ўсю краіну. У чым тут справа? Адкуль узялася такая быстрыня ў справе распаўсюджвання стаханаўскага руху? Можна быць Стаханаў і Бусыгін з'яўляюцца вялікімі арганізатарамі з вялікімі сувязямі ў абласцях і раёнах СССР, і яны самі арганізавалі гэту справу? Не, зразумела, не! Можна быць Стаханаў і Бусыгін малодць прэтэнзію

быць вялікімі фігурамі нашай краіны і яны самі разнеслі іскры стаханаўскага руху па ўсёй краіне? Гэта таксама няверна. Вы бачылі тут Стаханава і Бусыгіна. Яны выступалі на нарадзе. Гэта—людзі простыя і сямейныя, без якіх-бы там ні было прэтэнзій на тое, каб пабыць лаўры фігур ўсесаюзнага маштаба. Мне пават здаецца, што яны некалькі смутчаны тым размахам руху, які разгарнуўся ў нас наперакор іх чаканням. І калі, не глядзячы на гэта, запалкі, мінутай Стаханавай і

Іх, гэтых прытумі, прынамсі чатыры.

1) Асновай стаханаўскага руху па службе перш за ўсё карэннае пазлашэнне матэрыяльнага становішча рабочых. Жыццё стала лепш, таварыш. Жыццё стала веселей. А калі весела жыццё, работа спорыцца. Адсюль высокія нормы выпрацоўкі. Адсюль героі і героіні працы. У гэтым перш за ўсё корань стаханаўскага руху. Калі-б у нас быў крызіс, калі-б у нас было беспрацоўе—бач рабочага класа, калі-б



14 лістапада ў Вялікай зале Крэмлеўскага палаца адкрылася першая ўсесаюзная нарада рабочых і работніц стаханаўцаў. На здымку: тт. Сталін, Варашыпаў, Нагановіч, Орджэнікідзе, Жданав, Пятакоў, Межлаук на нарадзе.

Бусыгіным, аказалася дастаткова для таго, каб уся гэта справа разгарнулася ў поўныя, — то гэта значыць, што стаханаўскі рух з'яўляецца справай у поўнай меры наспеўнай. Толькі рух, які ў поўнай меры наспеў і чакае інтэрніка для таго, каб вырвацца на волю, — толькі такі рух можа распаўсюдзіцца так хутка і нарастаць, як снежны ком.

Чым выгледзіць, што стаханаўскі рух аказаўся справай у поўнай меры наспеўнай? Дзе прычыны таго, што ён атрымаў такое хуткае распаўсюджанне? Якавы карані стаханаўскага руху?

У нас жылося жэстка, перыгладна, нявесела, то ніякага стаханаўскага руху не было-б у нас. (Апладысменты). Наша пролетарская рэвалюцыя з'яўляецца адзінай у свеце рэвалюцыяй, якой давалася паказаць народу не толькі свае шалёныя рэзультаты, але і рэзультаты матэрыяльныя. З усіх рабочых рэвалюцый мы ведаем толькі адну, якая так дабілася ўлады. Гэта — Парыжская комуна. Але яна існавала не доўга. Яна, праўда, папярэбавала фазы аковы капіталізма, але яна не паспела іх разбіць і тым больш не паспела паказаць народу добрых матэрыяльных рэзультаты рэ-

волюції. Наша революція з'являється адзінай, яка не тільки розбіла яковы капіталізма і дала народу свободу, але наспела яшчэ даць народу матэрыяльныя ўмовы для заможнага жыцця. У гэтым сіла і пераможнасць нашай революцыі. Зразумела, добра прагнаць капіталістаў, прагнаць памешчыкаў, прагнаць царскіх апырыкаў, узяць уладу і атрымаць свабоду. Гэта вельмі добра. Але, на жаль, адной толькі свабоды далёка яшчэ недастаткова. Калі не хапае хлеба, не хапае масла і тлупчаў, не хапае мануфактуры, жыццё дрэннае, то на адной толькі свабодзе далёка не паедзеш. Вельмі трудна, таварышчы, жыць адной толькі свабодой (**адабраючыя воклічы, апладысменты**). Каб можна было жыць добра і весела, неабходна, каб блага палітычнай свабоды дапаўняліся благами матэрыяльнымі. Характэрная асаблівасць нашай революцыі заключаецца ў тым, што яна дала народу не толькі свабоду, але і матэрыяльныя блага, але і матчымасць заможнага і культурнага жыцця. Вось чаму жыць стала ў нас весела і вось на якой глебе вырас стаханаўскі рух.

2) Другой крыніцай стаханаўскага руху з'яўляецца ў нас адсутнасць эксплуатацыі. Людзі працуюць у нас не на эксплуатацятараў, не для ўзбагачэння туняндцаў, а на сябе, на свой клас, на сваё, савецкае прамадства, дзе за ўлады стаяць лепшыя людзі рабочага класа. Таму-то праца мае ў нас грамадскае значэнне, яна з'яўляецца справай гонару і славы. Пры капіталізме праца мае прыватны, асабісты характар. Выпрацаваў больш, атрымлівай больш і жыві сабе, як ведаеш. Ніхто прыбе не ведае і ведаць не хоча. Ты працуеш на капіталістаў, ты іх узбагачаеш? А як-жа інакш? Для таго прыбе і нанялі, каб ты ўзбагачаў эксплуатацятараў. Ты не згодзен з гэтым, — ідзі ў рады беспрацоўных і прасябай як ведаеш, — знойдзем другіх, больш згаворлівых. Таму-то праца людзей невысока цэніцца пры капіталізме. Зразумела, што ў такіх умовах стаханаўскаму руху не можа быць жэсна. Другая справа — на ўмовах савецкага ладу. Тут працоўны чалавек у пачатку. Тут ён працуе не на эксплуатацятараў, а на сябе, на свой клас, на пра-

мадства. Тут працоўны чалавек не можа адчуваць сябе закінутым і адзінокім. Наадварот, працоўны чалавек адчувае сябе ў нас свабодным грамадзянінам сваёй краіны, свайго роду грамадскім дзярчом. І калі ён працуе добра і дае грамадству тое, што можа даць, — ён герой працы. Ён авая слава. Зразумела, што толькі ў такіх умовах мог заратэцца стаханаўскі рух.

3) Трэцяй крыніцай стаханаўскага руху трэба лічыць наяўнасць у нас новай тэхнікі. Стаханаўскі рух арганічна звязан з новай тэхнікай. Без новай тэхнікі, без новых заводаў і фабрык, без новага абсталявання стаханаўскі рух не мог бы ў нас заратэцца. Без новай тэхнікі можна падняць тэхнічныя нормы ў 1—2 разы — не больш. Калі стаханаўцы паднялі тэхнічныя нормы ў пяць і ў шэсць раз, то гэта значыць, што яны апыраюцца цалкам і поўнасьцю на новую тэхніку. Такім чынам выходзіць, што індустрыялізацыя нашай краіны, рэканструкцыя нашых заводаў і фабрык, наяўнасць новай тэхнікі і новага абсталявання паслужылі адной з прычын, парадзіўных стаханаўскаму руху.

4) Але на адной толькі новай тэхніцы далёка не паедзеш. Можна мець першакласную тэхніку, першакласныя заводы і фабрыкі, але калі няма людзей, здольных асядлаць гэту тэхніку, тэхніка так і застаецца ў нас голай тэхнікай. Каб новая тэхніка магла даць свае рэзультаты, трэба мець яшчэ моладзей, кадры рабочых і работніц, здольныя стаць на чале тэхнікі і рушыць яе наперад. Зараджэнне і рост стаханаўскага руху азначаюць, што ў нас ужо нарадзіліся такія кадры сярод рабочых і работніц. Галоў дзея таму назад партыя сказала, што, пабулаваўшы новыя заводы і фабрыкі і даўшы нашым прадпрыемствам новае абсталяванне, — мы зрабілі толькі палову справы. Партыя сказала тады, што энтузіязм будаўніцтва новых заводаў трэба дапоўніць энтузіязмам іх асваення, што толькі такім шляхам можна давесці справу да канца. Відаць, што за гэтыя два гады ішло асваенне гэтай новай тэхнікі і нараджэнне новых кадраў. Цяпер ясна, што такія кадры ўжо ёсць у нас. Зразумела, што без

такіх кадраў, без гэтых новых людзей у нас не было-б ніякага стаханаўскага руху. Такім чынам, новыя людзі з рабочых і работніц, асвойшыя новую

тэхніку, паслужылі той сілай, якая аформіла і рушыла ўперад стаханаўскі рух.

Такавы ўмовы, парадзіўшыя і рушыўшыя ўперад стаханаўскі рух.

3. НОВЫЯ ЛЮДЗІ – НОВЫЯ ТЭХНІЧНЫЯ НОРМЫ

Я гаварыў, што стаханаўскі рух развіўся не ў парадку наступнасці, а ў парадку ўзрыву, прарываўшага якуюсьці плаціну. Відаць, што яму прышлася перамагчы якіясьці перашкоды. Нехта яму перашкаджаў, нехта яго заціскаў, і вось, накінуўшы сіл, стаханаўскі рух прарываў гэтыя перашкоды і заліў краіну. У чым тут справа, хто-ж уласна, перашкаджаў?

Перашкаджалі старыя тэхнічныя нормы і людзі, стаяўшыя за спіной гэтых норм. Некалькі гадоў таму назда нашы міжклерна-тэхнічныя і гаспадарчыя работнікі склалі вядомыя тэхнічныя нормы прыстасова да тэхнічнай адсталасці нашых рабочых і работніц. З таго часу прайшло некалькі гадоў. Людзі за гэты час выраслі і падкаваліся тэхнічна. А тэхнічныя нормы заставаліся нязменнымі. Зразумела, што гэтыя нормы аказаліся цяпер для нашых новых людзей устарэўшымі. Цяпер усе лаюць існуючыя тэхнічныя нормы. Але яны-ж не з неба ўпалі! І справа тут зусім не ў тым, што гэтыя тэхнічныя нормы былі складзены ў свой час, як нормы запіжаныя. Справа перш за ўсё ў тым, што цяпер, калі гэтыя нормы сталі ўжо ўстарэлымі, прабуюць адстойваць іх, як нормы сучасныя. Чалляюцца за тэхнічную адсталасць нашых рабочых і работніц, арыентуюцца на гэту адсталасць, выходзяць з адсталасці, і справа даходзіць, нарэшце, да таго, што пачынаюць шраць у адсталасць. Ну, а як быць, калі тэта адсталасць адыходзіць у вобласць мінулага? Няўжо мы будзем схіляцца перад нашай адсталасцю і рабіць з яе абраз, фетыш? Як быць, калі рабочыя і работніцы паспелі ўжо вырасці і падкаваліся тэхнічна? Як быць, калі старыя тэхнічныя нормы перасталі адпавядаць сапраўднасці, а нашы рабочыя і работніцы паспелі ўжо на справе перакрыць іх у 5, у 10 раз? Хіба мы калі-

небудзь прысягалі на вернасць нашай адсталасці? Здаецца, не было гэтага ў нас, таварышы? **(Агульны смех)**. Хіба мы зыходзілі з таго, што нашы рабочыя і работніцы так і астануцца на векі адсталымі? Як быццам мы не зыходзілі з гэтага? **(Агульны смех)**. У чым-жа тады справа? Няўжо ў нас не хоцьць смеласці зламаць кансерватызм некаторых нашых інжынераў і тэхнікаў, зламаць старыя традыцыі і нормы і даць прастор новым сілам рабочага класа?

Талкуюць пра навуку. Гавораць, што даныя навукі, даныя тэхнічных дасягненняў і інструкцыі супярэчаць патрабаванням стаханаўцаў аб новых, больш высокіх, тэхнічных нормах. Але пра якую навуку ідзе тут гутарка? Даныя навукі заўсёды змяняліся практыкай, вопытам. Навука, парываўшая сувязі з практыкай, з вопытам, — якая-ж гэта навука? Калі-б навука была такой, якую яе паказваюць некаторыя нашы кансерватыўныя таварышы, то яна даўно-б загінула для чалавецтва. Навука таму і называецца навукай, што яна не прызнае фетышаў, не баіцца падняць руку на аджышалоца, старое і чула прыслухоўваецца да голасу вопыту, практыкі. Калі-б справа абстаяла інакш, у нас не было-б навукаў, не было-б, скажам, астраноміі, і мы ўсё шчыра прабаўляліся-б настарэлай сістэмай Пталамея; у нас не было-б біялогіі, і мы ўсё шчыра цешыліся-б легендай аб стварэнні чалавека; у нас не было-б хіміі, і мы ўсё шчыра прабаўляліся-б прарыцаннямі алхімікаў.

Вось чаму я думаю, што нашы інжынерна-тэхнічныя і гаспадарчыя работнікі, паспеўшы ўжо значна адстаць ад стаханаўскага руху, спрабілі-б добра, калі-б яны перасталі чалляцца за старыя тэхнічныя нормы і перабудаваліся па сапраўднаму, са-навуковаму, на новы, стаханаўскі лад.

Добра, скажучь нам. Але як быць з тэхнічнымі нормамаі наогул? Ці патрэбны яны для прамысловасці, ці можна абыйсціся зусім без усялякіх норм?

Адны гавораць, што нам не трэба больш ніякіх тэхнічных норм. Гэта няверна, таварышы. Больш таго, — гэта неразумна. Без тэхнічных норм немагчыма планавая гаспадарка. Тэхнічныя нормы патрэбны, апрача таго, для таго, каб адстаючыя масы падцітваць да перадавых. Тэхнічныя нормы — гэта вялікая рэгулюючая сіла, якая арганізуе на вытворчасці шырокія масы рабочых вакол перадавых элементаў рабочага класа. Значыць нам патрэбны тэхнічныя нормы, але не тыя якія існуюць цяпер, а больш высокія.

Другія гавораць, што тэхнічныя нормы патрэбны, але іх трэба дасягнуць цяпер-жа да тых дасягненняў, якіх дасягнулі Стаханавы, Бусыгіны, Вінаградны і іншыя. Гэта таксама няверна. Такія нормы былі-б перэальнымі для цяперашняга часу, бо рабочыя і работніцы, менш падкаваныя тэхнічна, чым Стаханавы і Бусыгіны, не змаглі-б выканаць такіх норм. Нам патрэбны такія тэхнічныя нормы, якія праходзілі-б дае-небудзь па сярэдзіне паміж цяперашнімі тэхнічнымі нормамаі і тымі нормамаі, якіх дасягнулі Стаханавы і Бусыгіны. Узяць, напрыклад, Марыю Дземчанка, усім вядомую пяцісотніцу па бураках. Яна дасягнула ўраджаю буракоў на гектар у 500 і больш цэнтнераў. Ці можна гэта дасягненне зрабіць нормай ўраджайнасці для ўсёй бурачнай

гаспадаркі, скажам, на Украіне? Не, нельга. Рана пакуль гаварыць аб гэтым. Марыя Дземчанка дасягнула 500 і больш цэнтнераў на адзін гектар, а сярэдні ўраджай па бураках, напрыклад, на Украіне ў гэтым годзе складае 130—132 цэнтнеры на гектар. Росніца, як бачыце, немаленькая. Ці можна даць норму для ўраджайнасці па бураках у 400 або ў 300 цэнтнераў? Усё гэта ў справе гавораць, што нельга гэтага рабіць пакуль што. Відавочна, што прыдзецца даць норму па ўраджайнасці на гектар па Украіне на 1936 год у 200—250 цэнтнераў. А норма гэта немаленькая, бо ў вынадку не выканання, яна магла-б даць нам удвая больш цукру, чым у 1935 годзе. Тое-ж самае трэба сказаць адносна прамысловасці. Стаханаву перакроў існуючую тэхнічную норму, здаецца, ражэ ў дзесці або нават больш. Абвясціць гэта дасягненне новай тэхнічнай нормай для ўсіх працуючых па адбойным малатку было-б неразумна. Відавочна, што прыдзецца даць норму, якая праходзіць недзе па сярэдзіне паміж існуючай тэхнічнай нормай і нормай, ажыццёўленай т. Стаханавым.

Адно ва ўсякім выпадку ясна: цяперашнія тэхнічныя нормы ўжо не адпавядаюць сапраўднасці, яны адсталі і ператварыліся ў тормаз для нашай прамысловасці, а для таго, каб не тармазіць нашу прамысловасць, неабходна іх замяніць новымі, больш высокімі тэхнічнымі нормамаі. Новыя людзі, новыя часы — новыя тэхнічныя нормы.

4. БЛІЖЭЙШЫЯ ЗАДАЧЫ

У чым заключаюцца нашы бліжэйшыя задачы з пункту гледжання інтэрэсаў стаханавскага руху?

Каб не раскідвацца, давайце звядзем гэту справу да двух бліжэйшых задач.

Па-першае. Задача заключаецца ў тым, каб дапамагчы стаханавцам разгарнуць далей стаханавскі рух і распаўсюдзіць яго ў шыр і ўглыб па ўсёй вобласці і раёны СССР. Гэта — з аднаго боку. І з другога боку — абудзіць усё тыя элементы з гаспадарчых і інжынерна-тэхнічных работнікаў, якія ўпарта чапляюцца за старое, не хочучь ісці ўперад і сістэматычна тармо-

зіць разгортванне стаханавскага руху. Каб пашырыць ва ўсю стаханавскі рух па ўсёму твару нашай краіны, для гэтага адных толькі стаханавцаў, вядома, недастаткова. Неабходна, каб нашы партыйныя арганізацыі ўключыліся ў гэту справу і дапамаглі стаханавцам дасягнуць руху да канца. У гэтых адносінах дашэнская абласная арганізацыя праявіла бласпярэчна вялікую ініцыятыву. Добра працуюць у гэтым сэнсе маскоўская і ленінградская абласныя арганізацыі. А як другія вобласці? Яны, відаць, усё яшчэ «раскачваюцца». Напрыклад, нешта не чуваць ці вельмі мала чуваць аб Урале, хоць Урал з'яў-

людица, як відомо, величезним промисловим центром. Того-ж саме треба сказати про Західній Сибіру, про Кузбас, де янче, як усім відомо, не пасека «раскачацца». Аднак, можна не сумнівацца, што нашы партыйныя арганізацыі возьмуцца за гэту справу і дапамогуць стаханавцам перамагчы труднасці. Што датычыць другога боку справы — абурэння ўшорсткуючых кансерватараў з асяродка гаспадарчых і інжынерна-тэхнічных работнікаў, — то тут справа будзе абстаецца некалькі складаней. Прыдзецца ў шорную чаргу пераконваць, цярпліва і на-тварыску пераконваць гэтых кансерватыўных элементаў прамысловасці ў прагрэсіўнасці стаханавскага руху і ў неабходнасці перабудавання нашых стаханавскіх людзей. А калі перакананні не дапамогуць, прыдзецца прыняць больш радыкальныя меры. Узяць, напрыклад, Наркамат шляхоў зносін. У цэнтральным апарате гэтага наркамата няма іонавала група прафесараў, інжынераў і іншых знаўцаў справы, — сярод іх былі і комуністы, якія гэтаму не ўсіх у тым, што 13—14 кілометраў камерцыйнай хуткасці ў гадзіну з'яўляецца прадзелам, далей якога пельга немагчыма ісці, калі не хочучь уступіць у супярэчнасць з «навукай або эксплаатацыяй».

Гэта была цалкам аўтарытэтная група, якая прапаведвала сваё погляды вусна і праз друк, давала інструкцыі адпаведным органам НКПС і пагоў з'яўлялася «ўладаром дум» сярод эксплаатацыйнікаў. Мы, не знаўцы справы, на падставе прапановы цэлага раду прыстываў чалавечай сярні, у сваю чаргу запэўнялі гэтых аўтарытэтных прафесараў, што 13—14 кілометраў не

могуць быць прадзелам, што пры пэўнай арганізацыі справы можна распырыць гэты прадзел. У адказ на гэта група гэта замест таго, каб прыслухацца да голасу вопыту і практыкі і перамагчы свае адносіны да справы кінулася ў барацьбу з прагрэсіўнымі элементамі чыгуначнай справы і яшчэ больш узмацніла прапаганду сваіх кансерватыўных поглядаў.

Зразумела, што нам прышлося даць гэтым паважаным людзям злётку ў зубы і вельмівяка выправадзіць іх з цэнтральнага апарата НКПС. (Апладысменты). І што-ж? Мы маем цяпер камерцыйную хуткасць у 18—19 кілометраў у гадзіну. (Апладысменты). Мне думаецца, таварышы, што ў крайнім выпадку прыдзецца звярнуцца да гэтага метаду і ў іншых галінах нашай народнай гаспадаркі, калі, вядома, ўшорсткуючыя кансерватары не перастануць перашкаджаць і кідаць падлі ў жалёсы стаханавскаму руху.

Па-другое. Задача заключаецца ў тым, каб дапамагчы перабудавання і ўзначаліць стаханавскі рух тым гаспадарнікам, інжынерам і тэхнікам, якія не хочучь перашкаджаць стаханавскаму руху, якія спачувалі гэтай руху, але не здолелі шчыра перабудавана, не здолелі яшчэ ўзначаліць стаханавскі рух. Я павінен сказаць, таварышы, што такіх гаспадарнікаў, інжынераў і тэхнікаў ёсць у нас нямала. І калі мы дапаможам гэтым таварышам, то іх будзе ў нас, несумненна, яшчэ больш.

Я думаю, што калі гэтыя задачы будуць выкананы намі, стаханавскі рух разгорнецца ва ўсю, ахопіць усё воўласці і раёны нашай краіны і пакажа нам туды новых дасягненняў.

5. ДВА СЛОВЫ

Некалькі слоў адносна гэтай нарады, адносна яе значэння. Ленін вучыў, што сапраўднымі кіраўнікамі-большавікамі могуць быць толькі такія кіраўнікі, якія ўмеюць не толькі вучыць рабочых і сялян, але і вучыцца ў іх. Сяму-таму з большавікоў гэтыя словы Леніна не спадабаліся. Але гісторыя паказвае, што Ленін аказаўся праў і ў гэтай галіне яна ўсё сто процантаў. На самой справе, мільёны працоўных, ра-

бочых і сялян працуюць, жывуць, змагаюцца. Хто можа сумнявацца ў тым, што гэтыя людзі жывуць не ўпустую, што жывучы і змагаючыся, гэтыя людзі накіраваны велізарны практычны вопыт?

Хіба можна сумнявацца ў тым, што кіраўнікі, пагаджаючыя гэтым вопытам, не могуць лічыцца сапраўднымі кіраўнікамі? Стала быць, мы, кіраў-

нікі партыі і ўрада, павінны не толькі вучыць рабочых, але і вучыцца ў іх.

Што вы, члены гэтай нарады, сёму-таму навучыліся тут, на нарадзе, у кіраўнікоў нашага ўрада,—гэтага я не стану адмаўляць. Але шельга адмаўляць і таго, што і мы, кіраўнікі ўрада, многаму навучыліся ў вас, у стаханаўцаў, у членаў гэтай нарады. Дык вось, дзякуй вам, таварышы, за вучобу, вялікае дзякуй! (Бурныя апладысменты).

Нарэшце, два словы аб тым, як патрэбна было-б азнаменаваць гэту нараду. Мы тут у прэзідыуме раіліся і размылі. Што прыдзецца як-небудзь адзначыць гэту нараду кіраўнікоў улад з кіраўнікамі стаханаўскага руху. І вось мы прыйшлі к таму фашэнню, што

чалавек 100—120 з вас прыдзецца прадставіць ж вышэйшай уёнагародзе.

Галасы: Правільна. (Бурныя апладысменты).

СТАЛІН: Калі вы адабраеце, таварышы, то мы гэту справу правядзем. (Удзельнікі нарады стаханаўцаў наладжваюць бурную, поўную захаплення авацыю таварышу Сталіну. Уся зала грыміць ад воплескаў, магутнае «ўра» патрасае своды залы. Шматлікія воплічы, вітаючыя правадыра партыі таварыша Сталіна, нясуцца з усіх канцоў. Авацыя заканчваецца магутным спяваннем «Інтэрнацыянала» — 3.000 удзельнікаў нарады выконваюць пролетарскі гімн).

ТАДЖИКА
ЗААДИ
СКАГА
ЗАБОНСТВА
С. М. КИРАВА

Год назад по-
растала бідца
палкае сэрца
Сергея Міро-

заарвала
тае экинц
ягым нарды
скалаландь үсө

АД

и́м
 сты́чай р
 цы́, Яго
 стано́ лочным

 — так ве

на была ято лю-
боў да прыгне-
чання чалавец-
тва, так моцна і
Дзейства яго ня-
мае да экс-
плататі.
так гавара і

Праходзяць нямногія гады, і вобразы



далее, тым ярчай бу уць свяціць обра-
 социализм падімае з небыцця сотні
 вільнаў паднявольных капіталізмам

Вялікія клятвы каля труны Кірава дала краіна вуснамі лепшых сваіх людзей. Партыя і народ далі клятву ісці да зашпа па таму шляху, якім ішоў Кіраў, па шляху яго настаўнікаў—Леніна і Сталіна. Партыя і народ далі клятву яшчэ больш ралучна распаўсюляцца з поцымі ворагамі, якія мецяць свае стрэлы ў самае сэрца рэвалюцыі. Партыя і народ далі клятву моцна трымаць у руках вялікі сцяг камунізма, на якім тараць кроплі крыві Кірава, і далі гэты сцяг да таго дня, калі ён будзе развіваюцца над усім светам.

Гэтыя клятвы партыя і народ выконваюць і будуць выконваць верна і непарушна. Збываюцца мары і жахі Кірава. Самыя заветныя з іх былі яго словы:

«Таварышы, многа вяскоў таму пазалілі матэматык мары ў знайсці пункт апоры, каб, апіраючыся на яго, павяр-

нуць зямлю шар. Прайшлі вякі, і гэта апора не толькі зноўдзена, але створана нашымі рукамі. Не пройдзе многа часу, калі мы з вамі, апіраючыся на гэты пункт сацыялізма ў нашай савецкай краіне, абодва зямныя поўшар'і павярнем на шлях камунізма».

Кожны дзень усё больш шпаркімі крокамі набліжае нас да гэтага заветнага моманту. Мы ўпэўнены паварочваем і, наперакор супраціўленню ваўкоў і змеяў капіталізма, павярнем увесь свет на шлях камунізма. Упэўненыя нашы тунгусы на тым, што і пункт апоры, і рычаг створаны большавікамі, што рычаг гэты ў руках партыі, у руках якой на перадавой лініі трымаваў, узяў і памёр на пасту Сяргей Міронавіч Кіраў. На рычагу гэтым рука Сталіна і дзесяткі мільёнаў рук непераможнага савецкага народу.

(Перадавы артыкул «Правды»).

ЕН БУДЗІЎ І КЛІКАУ

Жыва памятаю бліскучыя выступленні Кірава на народным з'ездзе Терскай вобласці ў Маэдокі ў 1918 г. Гэтыя выступленні будзілі, клікалі на барацьбу працоўных горцаў, казакаў, рабочых. Адзіны сівы, стары горац, памаладзешы пасля прамовы Сяргея Міронавіча, лёгкім пошам горца ўзбраўся на трыбуну з'езда і ў сваёй адрывістай таргашнай прамове кляўся у адданасці справе рабочага класа, савецкай уладзе.

Незабытым вобразам палкай і магутнай прамовы Кірава на заключным пасяджэнні, калі ён заклікаў дэлегатаў з'езда да апошняй кроплі крыві змагацца за свабоду. Ён прывёў прыгожую старажытную легенду аб Праметэі, як увасабленні свабоды, прыкаваным да скалы на вяршыні Казбека, чыё змардаванне цела нямомна клюе арал. І маладыя, і старыя, і горцы, і казакі, і рабочыя ўскаквалі вяселлі і ў вясельным запале да перамогі над векавой цемнай крывячэ на розных мовах сваё прывітанне большавікам, Леніну і скромнаму прамоўцу, які клікаў іх на барацьбу за вызваленне чалавечства.

З'езд галасаваў у сваёй перагаламнай большасці за прапанову большавікоў і паслаў тэлеграму Совету Народных Камісараў — Леніну, вітаючую Кастрычніц-

кую рэвалюцыю і ўладу Советаў. І цяпер ужо не дзесяткі, а сотні агітатараў раз'ехаліся па аулах змагацца за справу, пачатую Леніным. Гэтыя агітары праніклі глыбока ў станицы, аулы, лясы і горы і ўсюды абіралі дэлегатаў на з'езд у Пятроград.

Пазней прыходзілася сустракацца і бачыць тав. Кірава ўжо ў іншай абстаноўцы. Войскі інтэрвентаў, балды айчынныя генералаў, памешчыкаў і капіталістаў разгромлены і раздалены рабочымі і сялянамі савецкай краіны. Трэба было ўмацоўваць савецкую ўладу, аднаўляць прамысловасць і сельскую гаспадарку. У канцы 1920 г. я сустраў Кірава ўжо як члена Каўказскага бюро ЦК ВКП(б).

Разам з тав. Серго Орджанікідзе Кіраў стаў кіраўніком камуністычнай арганізацыі былой Горскай рэспублікі, ватым прадстаўніком савецкага ўрада ў мясцовай тады Грузіі і потым зноў кіраўніком большавіцкай арганізацыі на Паўночным Каўказе. І ўсё тая-ж нямяншая бадзёрнасць, скромнасць, усё тая-ж непахіпасць у барацьбе за справу рабочага класа, за справу партыі Леніна, у барацьбе супроць якіх-бы там ні было адхіленняў ад лініі партыі.

Н. Ф. ГІКАЛО.

(«Правда»).

НЯЎЛОЎНАЯ ДРУКАРНЯ

(З УСПАМІНАЎ тав. М. А. ПАПОВА).

У адзін з майскіх дзён 1908 года да невялікага, лезаселенага дома на ўскраіне Томска падышла група работых з інструментамі. Яны прыступалі да рамонту. Новы домаўласнік, які толькі што купіў гэты дом, відаць, рашыў напавя аддэлаць старое, закінутае «ўладанне». І толькі нямногія ведалі, што «новым домаўласнікам» быў Томскі камітэт расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі, а «будаўнічымі рабочымі» — член гэтай партыі Кіраў, Рэнэтоў, Шпілер і Папоў (аўтар гэтага артыкула. — Рэд).

Яны наладжвалі тут падпольную друкарню. Шпарка ўскрылі падлогу ў занятам доме і пачалі канаць глыбокі падвал па ўсёй плошчы будынка. Работа была цяжкая. Прадстаяла выкінуць велізарную масу зямлі і ўмацаваць скляпенні падвала цаглянымі слупамі.

Цэлымі днямі працавалі ў доме «будаўнічыя рабочыя», і ў суседзей гэта работа не выклікала лічкіх падзвараў.

Работа ішла — цяжкая, спешная работа. Прая трыдзень пасля яе пачатку Серожа Кострыкаў да крыві збіў сабе руцэ. Рану крывавіліся, балелі, — ён цэлыя ночы не мог заснуць. Але ніякія ўтвары таварышоў не маглі яго прымусіць адпачыць. Ён абмотваў зраненыя рукі аптэкамі і зноў браўся за рыдлёўку. Нарэшце, праз паўтара-два месяцы падпольная (у літаральным сэнсе гэтага слова) друкарня была пабудавана на-славу: сцены былі абштыты дрэвам, пад столлю насыпалі пласт гліны таўшчынёй больш метра.

Патайчыя дзверы былі нашай гордасцю.

Серожа Кострыкаў з велізарнай вынаходлівасцю наладзіў тут тайную электрычную сігналізацыю, вентыляцыюнае абсталяванне, прадугледзеў кожную дробязь для таго, каб забяспечыць паспяховую работу друкарні. Устаноўлі «ўнутраны распарадак». У верхняй частцы дома павінны пасяліцца людзі, якія непасрэдна не працуюць у друкарні. Якія-небудзь «благанадзейныя», якое-небудзь «сур'ёзнае» сямейства, якое матлоб стварыць карціну ціхата мяшчанскага добрабыту. У частцы дома, звязанай з друкарняй павінны былі жыць самі «друкары». У выпадку паяўлення паліцыі яны павінны былі па сігналу схавацца ў друкарні і

не выходзіць з яе, пакуль не мінуе небяспека.

Абсталяванне было гатова. Аднойчы ціхім летнім вечарам прыехаў да нас з Піцера таварыш, прывёс газеты, навіны сталічнага жыцця. Зрабіў нам цікавы даклад. На світанні леглі спаць. Але раптай нас разбудзіў Сергей Міронавіч:

— Паліцыя! Дом акружан!

Сергей Міронавіч з ярасцю глядзеў на твары паліцэйскіх. Праз некалькі дзён друкарня павінна была прыступіць да работы. Ранішні «візіт» апракідваў усе разлікі.

— Што вы тут робіце? — груба запытаў паліцэйскі чын.

— Працуем на рамонтце

Хто вы такіх?

На гэта пытанне мы адмовіліся адказваць, прычым асабліваю «дэсертаваць» у адносінах да паліцыі праявіў Сергей Міронавіч. На вобшы прыгнілі ўзвод салдат. Увесь дзень яны каналіся ў доме. Ускрылі падлогу пад друкарняй, выкапалі яму ў аршын і ўсё такі друкарню не знайшлі.

— Дзіўна, — цаліў скрозь зубы жаніцарскі афіцэр. — Добра ставалі канцы ў раду паны «рамонтныя рабочыя».

Кіраў, Шпілеў, і я былі арыштаваны. Ні ахранка, ні жаніцарская апарата, ні суд не маглі прад'явіць нам абвінавачвання з-за адсутнасці доказаў. Пасля галова та турэмнага зняволення Шпілеў і я былі вызвалены, а Сергей Міронавіч астаўся «даседжваць»: па іншых справах яго рэвалюцыйнай работы ён быў прыгаворан да трох гадоў крэпасці.

Тым часам падпольная друкарня працавала. І толькі ў 1909 годзе адбыўся правад—у літаральным сэнсе гэтага слова. «Падзвараны дом» быў заселен гарадавымі і сям'ёй пісьмавода паліцэйскага ўчастка. Аднойчы гарадавы, які пражываў у ніжнім паверсе, адчуў «землетраसेцце». Гэта абвалілася столь у падпольнай друкарні; затым рухнула печ, і ўвесь дом атрымаў значную асадку. Выкапалі пажарную каманду, разабралі ўвесь будынак і... знайшлі тое, што беспаспяхова шукалі чатыры гады назад Паліцыя, нарэшце, атрымала «рэчывы доказы». І зноў разам з Сергеем Міронавічам мы былі арыштаваны і адданы пад суд.

«СТАХАНАЎСКІ РУХ — ГЭТА ТАКІ РУХ РАБОЧЫХ І РАБОТНІЦ, ЯКІ СТАВІЦЬ СВАЁЙ МЭТАЙ ПЕРАМАГАННЕ ЦЯПЕРАШ-НІХ ТЭХНІЧНЫХ НОРМ, ПЕРАМАГАННЕ ІСНУЮЧЫХ ПРАЕКТНЫХ МАГУТНАСЦЕЙ, ПЕРАМАГАННЕ ІСНУЮЧЫХ ВЫТВОРЧЫХ ПЛАНАЎ І БАЛАНСАЎ» (СТАЛІН).

СТАХАНАУЦЫ Ў ФАБРЫЧНАЙ ГАЗЕЦЕ

Магутнай хваляй разліўся па краіне стаханаўскі рух. Пачынаючы перадаваць рабочых нашай краіны эпаішоў жывы водгук у шырокіх масах рабочага класа краіны і выліўся ў масавы рух за высокую прадукцыйнасць працы, за перавышэнне ўстарэлых норм і тэхнічных «прэдзелаў».

Стаханаўцы — новыя людзі. Стаханаўцы — людзі, вырашчаныя нашай рэвалюцыяй, нашай партыяй, людзі культурныя і тэхнічна падрыхтаваныя, людзі, якія гатовы аддаць справе сацыялістычнага будаўніцтва ўсё сваё сілы, веды, выхарнаць з тэхнікі ўсё, што яна можа даць.

І таму зусім зразумелы і шоссех стаханаўцаў і чаму стаханаўскі рух эпаішоў такі жывы водгук па ўсёй краіне, чаму стаханаўцы сталі самымі ганаровымі людзьмі ў кожным рабочым калектыве.

Роля друку, асабліва фабрычна-заводскага, у разгортванні стаханаўскага руху выключна вялікая. Якую вялікую дапамогу стаханаўскаму руху аказаў друк — ведаць хоць-бы з прамовы тав. Орджанікідзе на першай нарадзе стаханаўцаў.

У сёнешнім аглядзе мы хочам паказаць некаторыя крупіцы стапоўчага вопыту з практыкі нашых фабрычна-заводскіх газет.

А такі вопыт ужо ёсць.

Газета фабрыкі «Дняпроўская мануфактура» «За промфінплан» ахапляе на сваіх старонках шмат цікавых пытанняў. Калі разгарнулася падрыхтоўка да святкавання 18-й гадавіны Вялікай пролетарскай рэвалюцыі, газета звярнулася з заклікам:

«Масавым паходам за ўздым прадукцыйнасці працы, палепшэнне якасці прадукцыі, зніжэнне сабекошту, здачу дзяржаўнага тэхнічнага экзамена пачнем падрыхтоўку да вялікага пролетарскага свята — 18-ай гадавіны Кастрычніка».

У тым-жа нумары змешчаны перадавы артыкул «Насустрач 18-ай гадавіне Кастрычніка», дзе разбіраюцца ўсе пытанні, высунутыя ў закліку.

Праходзяць некалькі дзён. У цэнтральным друку з'явілася невялікая заметка аб рэкордзе ткачыі Вінаградавай.

Газета перадрукоўвае гэта паведамленне буйным шрыфтом і емяшчае ў нпгелі першай старонкі. Бясспрэчна, што гэта паведамленне будзе апрачытана раней, чым ўсе астатнія матэрыялы, а пра Вінаградавых будучь ведаць усе работніцы. У тым-жа нумары, пад «шапкай» — «Ткачы 4-га камплекта перайшлі на абслугоўванне 3-х варштатаў», газета друкуе пісьмо падмайстра 4-га камплекта Ш. Норуна, які абавязваецца:

«...зрабіць усё, што магчыма для паспяховай работы камплекта і адначасова патрабую ад адміністрацыі забеспечыць нас дапаможнымі матэрыяламі, асабліва чаўнанем!».

Тут-жа, замест перадавога артыкула надрукавана пісьмо калектыва 4-га камплекта «Да ўсіх ткачоў і падмайстроў варштатаў «Нортрон». Першыя стаханаўцы фабрыкі ў сваім пісьме пішуць:

«Ткачы варштатаў «Нортрон» у нашых умовах маюць усе магчымыя спытываць на 12, 15 і 20 варштатах. Для гэтага патрабуюцца, каб кожны падмайстрэ наладжваў і рамантаваў абсталяванне топыні на «выдатна», каб кожная ткачыя правільна захоўвала рэжым работы».

Праз некалькі дзён ужо не толькі 4, але і 6—7 камплекты працуюць на 12 варштатах.

І газета пад «шапкай» «Рашуча і смела ўнядраць на вытворчасць метады Вінаградавых» паказвае разгортванне саборніцтва за большую прадукцый-

васць працы, за работу па-вінаградаўску.

Жыццё ідзе надзвычай хутка. Праз 8 дзён у перадавым артыкуле «Працаваць па-новаму, па-вінаградаўску» «За промфінплан» піша:

«Два тыдні таму назад лепшыя ткачы 6 і 7 камплектаў перайшлі на абслугоўванне 12 варштатаў. Сёння ткачы 7 варштата — Міковіч Жаня, Паўлоўская Аня, Пушэчкіна Гольда і Аўласенка перайшлі ўжо на 20 і 16 варштатаў. Рыхтуюцца да пераходу на большую колькасць абсталявання ткачы 6 комплекта Крымчанка Каця, Шэйніна і некаторыя другія металшчыцы».

Рабочыя вітаюць перадавікоў-стаханаўцаў. Але класавы вораг шукае правакацыйныя чуткі, імкнецца сарваць стаханаўскі рух. І ў тым-жа артыкуле мы чытаем:

«Людзі, якія будуць перашкаджаць вінаградаўцам у гэтай вялікай справе, павінны быць убранны з дарогі».

Гэтыя словы выдзелены і падкрэслены. І падкрэслены яны зусім правільна. Канчаецца перадавы артыкул так:

«Гарачае пролетарскае прывітанне вінаградаўцам нашай фабрыкі».

«Акружым стыханаўцаў-такстыльшчыкаў любоўю і ўвагай».

Бясспрэчна, што, так сістэматычна і ўмела будуючы сваю работу, газета «За промфінплан» зрабіла карысную і каштоўную справу.

Упершыню аб стаханаўскім руху газета рэчыцкай запалкавай фабрыкі «Чырвоны Окцябр» выступіла 11 кастрычніка, змясціўшы агульны перадавы артыкул «Увараніць стаханаўскі метады работы». У наступным нумары тазета змяшчае адкрытае лісьмо стыханаўцаў, ударнікаў-выдатнікаў і перадавых рабочых фабрыкі «Да ўсіх рабочых, работніц, майстроў, тэхнікаў, інжынераў і гаспадарнікаў» Рэчыцкага раёна.

У гэтым лісьме гаворыцца аб дасягненнях стыханаўцаў Новікава, Грыба і іншых рабочых фабрыкі. Канчаецца лісьмо заклікам:

«Будзем змагацца за нябачаную ў свеце прадукцыйнасць працы, за культурнае і заможнае жыццё».

Зробім стыханаўскі, бусыгінскі метады работы метадам нас».

СТАХАНАЎКА ІЛЬНАВОДСТВА



Следуючы прыкладу лепшых стыханаван ільнаводства ў калгасе «Віцебскі пролетарый», Лёзненскага раёна, на новыя метады работы перайшла Марына Ермалавічэна ПЯРЦОВА, якая натрапала за дзень 42 кілограмы і 200 грамаў 10 нумарам. На здымку: Марына Ермалавічэна на трапанні ільну.

—О—

Пад лісьмом шмат подпісаў. Але з подпісаў не відаць, хто стыханавец, хто проста радавы рабочы. Да змяшчэння-ж лісьма чытач не бачыў у газеце стыханаўца, яго работы і разгортвання стыханаўскага руху.

Але гэту памылку тазета выправіла ў сваёй далейшай рабоце. У наступным нумары паказан вопыт работы стыханаўкі Федарэнка, якая перайшла на 4 машыны, змяшчае артыкул «Сабатажнікам стыханаўскага руху — рашучы адпор».

У тым-жа нумары змяшчае своеасаблівая зводка: «Заработак стыханаўцаў рэзка павялічыўся». На прыкладзе 9

стаханавуца газета паказала, наколькі павялічыўся заробтак пры больш вы-
сокай прадукцыйнасці працы. Такі кан-
крэтны паказ — карысная і патрэбная
справа.

У наступным, світочным нумары га-
зеты былы паловы матэрыялу прысве-
чана стаханавцам, іх рабоце і жыццю.

У адным з нумароў (14 лістапада)
змяшчана пісьмо начальніка «Главсін-
прома» да стаханавца Захарэнка і ад-
Захарэнка на гэта пісьмо.

Такім чынам газета «Чырвоны Ок-
цябрь», няўпэўнена і няўмела пачаўшы
работу са стаханавцамі, своечасова вы-
правіла памылкі і, праявіўшы багатую
ініцыятыву, бесспрэчна дала магчымасць раз-
гортуванню гэтага грандыёзнага руху.

Вопыт гэтых двух газет ёсць выцяр-
вае ўсяго, што маглі зрабіць усе нашы
газеты і ўрабілі многія з іх. Але паву-
чалыны канкрэтнасць і ўмела выка-
рыстанне матэрыялаў.

Гаворачы аб становішчы вопыце газет
«За промфінплан» і «Чырвоны Окцябрь»,
неабходна адзначыць неахайнасць і блы-
тэматынасць таварышоў, якія робяць
гэтыя газеты.

Аб стаханавцах трэба пісаць куль-
турна, граматычна, з вялікай любоўю да
справы, бо гэта перадавыя, лепшыя лю-
дзі нашай краіны.

Між тым у вочы кідаюцца такія
прыклады алячатак, промахаў, неахай-
насці, што крыўда становіцца ад рэ-
дактароў гэтых газет.

У пісьме да ўсіх рабочых Рэчыцкага
раёна (аб якім мы і таварылі вышэй)
«Чырвоны Окцябрь» расказвае пра ста-
ханавца Новікава. Але ў подпісах Но-
вікава не аказалася. Няўжо тав. Нові-
каў не варты падпісаць такое пісьмо?
Вярней было-б, калі-б ён быў першым у
гэтым таварышым спісе.

У канцоўцы таго-ж пісьма сказана:

«...за аўладанне новымі метадамі ра-
боты, па-бываюму змагацца за лані-

скі, сталінскі позунг «дагнаць і пе-
рагнаць», за найменшую затрату ра-
бочага і машыннага часу, за найвя-
лікшую і лепшую выпрацоўку».

Незразумела: па-першае, «дагнаць
і перагнаць» каго і ў чым, па-другое,
што гэта за «машынны час»?

У тым-жа пісьме замест «стаханавска-
бугыгінскага метада работы дае ўсе магчы-
масці ажыццявіць на практыцы лозунг
вялікай партыі Леніна—Сталіна», па-
друкаваў:

«Стаханавска-бугыгінскага метада рабо-
ты дае ўсе магчымасці ажыццявіць на
практыцы лозунг Вялікага Леніна—
Сталіна».

Або ў другой заметцы (№ 41) папі-
сана: «але класавому ворагу не пад сі-
лу стаханавскі рух».

Мы разумеем, што рэдакцыя хацела
сказаць — класавы вораг супроць ста-
ханавскага руху. Але-ж пельга гаво-
рыць такой мовай.

Многа, выключна многа неадкладнас-
цей і прыкрых алячатак.

Крыху лепш у гэтых адносінах у га-
зеце «За промфінплан». Адпак, і яна не
вызначаецца акуратанасцю, граматычнасцю.
Так, у «шпанцы» замест «прадукцыйнас-
ці працы» мы чытаем: «вытворчасцю
працы». Кожнаму зразумела, што гэтыя
словы маюць не аднолькавае значэнне.

Такіх прыкладаў многа.

Прамова тав. Сталіна та дала
стаханавцу дада разгорнутую пра-
барацьбы за далейшы ўздым прадукцый-
насці працы, за высокую культуру пра-
цы, за заможнае жыццё.

Задача нашых газет на практыч-
ных прыкладах, на гошыце асобных лю-
дзей папулярызаваць стаханавцаў сь-
ей вытворчасці, змагацца за перакры-
ццё старых аджыўшых поры выпрацоўк,
за сталінска-ўмоў, пры якіх стаханав-
скі рух стаў-бы рухам усіх рабочых і
работніц нашай радзімы.

Л. ГЛЕЗЕР.



ВУЧЫЦЬ І ВЫРОШЧВАЦЬ СОТНІ І ТЫСЯЧЫ СТАХАНАВАК

Імёны стаханавак ільняводства Лёзненскага раёна **Быкоўскай, Пярцовай, Кавалёвай, Папонай** і многіх іншых добра вядомы чытачам цэнтральнага і раённага друку.

Гэтым новымі людзі сацыялістычнай вёскі апракінутлі існаваўшыя галамі «рэкордныя» нормы выпрацоўкі валакна. Шляхам правільнай арганізацыі працы на тасу, сапраўдны калгаснік адносіў да работы, яны дабіліся пераважых у БССР рэкордаў.

Стаханаўскі апрацоўкі ільну Лёзненскага раёна сустрэлі на сваім шляху пямала перашкоў. Напрыклад:

«У калгасе «Віцебскі пролетарый» была створана неадаровая атмасфера накол стаханаўцаў і іх метадаў работы, гэтым самым тармазілі разгортванне стаханаўскага руху. У радзе выпадкаў гэта перайшло ў прамое ганенне на стаханаўцаў. Галоўнымі патхніцелямі зрыву стаханаўскіх метадаў работы ў калгасе з'явіліся: брыгадзір другой брыгады тав. Салаткоў Антон і калгасніца Кузняцова Марына».

(З пастановы бюро лёзненскага РК КП(б)Б).

Але лёзненская газета «**Ленінскі сцяг**» не зразумела, што адно толькі рапаванне райкома партыі «аб фактах супраціўлення стаханаўскім методам работы і ганення на лепшых стаханаўцаў» в'яўляецца далёка недастатковым для апрадэкавання стаханавак ад іхавання і перашкоў у рабоце.

Газета абавязана была на гэтых фактах вылазіць класавата ворага мабілізаваць усю грамадскасць, усіх побрасумленых калгаснікаў, выклікаць ярасць лепшых людзей нашай вёскі супроць недабіткаў класава-варожых элементаў.

Газета абавязана была нястэмна прапагандаваць значэнне стаханаўскіх метадаў работы, як вышэйшай формы сацыялістычнага спабодніцтва і ўдарніцтва і ўсім сіламі абрушыцца на малейшыя спробы ахайвання значэння выдатнейшага руху энтузіямтў барацьбы за лён. «Ленінскі сцяг» пакуль што

гэтага не зрабіў і ў гэтым яго буйнейшая памылка.

Районная газета, яе рэдактар тав. **Мінчукоў** вельмі многа зрабілі ў справе паказу і перанясення метадаў работы лепшых трапальшчыц. Вялікае месца адвела газета асветленню перахвалення Сцепаніды Быкоўскай у новым дом, атрыманы ад райвыканкома за ўдарную работу.

Газета здолела паказаць, як пад кіраўніцтвам партыі **Леніна—Сталіна** выхаваліся Быкоўская, Пярцова, Кавалёвы і шмат іншых. Быкоўская Сцепаніда, якая

«да калгаса жыла на 2-х гектарах зямлі, жыла бедна, у гнілой, старэнькай хатцы»,

стала знатым чалавекам.

«Так, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, на чале з вялікім і ўсімі любімым **Сталінным** — правадыром сучаснага пролетарыята, рабочых і калгасніц **Савецкага Саюза** дабіліся, таго, што наша вялікая радзіма стала самай выдатнай, самай шчасливай і самай магутнай краінай у свеце і ў ёй тысячы і сотні тысяч новых жанчын сапраўдных гераінь працы, кіраўнікоў гаспадарскі і адукацыйных дзелчоў».

Так адказаў кіраўнік большэвікоў **Савецкай Беларусі** тав. **ГІКАЛО** тт. Быкоўскай і Пярцовай на іх рапарт аб перамозе ў апрацоўцы ільну. І вялікая заслуга газеты ў тым, што яна дапамагла партыйнай арганізацыі выявіць, выхаваць і ўзняць на штыт славы Быкоўскую, Пярцовых. Калікову і інш.

Аднак, паказваючы метады работы Быкоўскай і Пярцовай, газета забыла пра дзесяткі ўдарніц-трапальшчыц, узнятых раней самой газетай.

3 «Дошкі стаханаўцаў ільняводства» мы даведаліся, што яшчэ ў кастрычніку трапальшчыцы з калгаса «Беларуская рэска» **Каліненка Еўгенія, Менжынская Вера, Сінякова Целагея** вытуповалі ў дзень 17—18 ктр. 12—13 нумарам. **Швашчэнка Варвара** з калгаса імя Чарвякова вытуповала ў дзень 20—21 ктр. нумарам 12. Такія тра-

пальніцы, па сцвярджэнню самой газеты, у раёне дзесяткі.

Але газета забыла аб іх, з імі не працуе, не выхоўвае іх і не даламагае лабіца рэкордных норм выпрацоўкі Быкоўскай і Пятцовай.

Непасрэдна абавязак усяго нашага большэвіцкага друку заключаецца зараз у тым, каб

«у самыя рашаючыя дні барацьбы

за лён на подвитах герань ільнаводства Пятцовай Пяскоўі (і многіх другіх — Рэд.) вучыць і вырошчваць сотні стаханавак, герояў сацыялістычнага ільнаводства».

За гэтымі словамі самой газеты павінны паследаваць справы, напісаныя ў рэалізаваных гістарычных установах таварыша **СТАЛІНА** аб стаханаўскім руху.

Г. МАЛІКІН.

СТАХАНАУКА МАРЫЯ ШЧУЦКАЯ

Калі Марыя Шчуцкая прачытала ў газеце аб стаханаўскім руху, яна сабрала сваю брыгаду і намеціла канкрэтны план работы.

— Стаханаўскі метад работы можна прымяніць і ў нас, у зборачным цэху, на нашых машынах, — гаварыла Марыя.

Пасля нарады ў насценгазеце была змешчана записка аб тым, што брыгада Шчуцкай бярэ на сябе абавязальства даць на адной машыне за 420 мінут не менш 58 тысяч скрынак запалак. Брыгада просіць фабрыку і рэдакцыю газеты «Большэвік Барысаўшчыны» арганізаваць ад іх імя адозву да ўсіх рабочых запалкавай прамысловасці і тор. Барысава аб уключэнні ў стаханаўскі рух.

Прапанова была падтрымана. На фабрыцы «Пролетарская перамога» і на прадпрыемствах Барысаўшчыны разгарнуўся стаханаўскі рух.

Хто такая Марыя Шчуцкая?

На запалкавай фабрыцы імя Кірава Марыя працуе пяць год. Спачатку яна працавала памочніцай машыністка, а праз 4 месяцы, калі аўладала тэхнікай, сама стала машыністкай. Праўда, у першыя дні не ладзілася ў яе работа: то машынка дрэнна наладжана, то касеты з аўтаматнага цэха падаюць дрэнныя, то каробачны цэх дае дрэнныя каробкі. Тады Шчуцкая сігналізуе аб усім гэтым у насценнай газеце і шматтыражцы, якія даламагалі ёй ліквідаваць гэтыя недахопы.

Яна добра асвоіла працэс вытворчасці, вывучыла сваю машынку. Шчуцкая — лепшая рабочыца, ударніца зборачна-

га цэха, ёю, як лепшай з лепшых, гаварыцца цэх. Абавязальства, якое яна ўзяла на сябе, выконвае з гонарам. 58—59 тысяч скрынак запалак дае штодзённа Марыя (норма 50 тыс).

Шматтыражка «Чырвоны Бярэзінец» выпускае штодзённым бюлетэнем па стаханаўскаму руху. У гэтым бюлетэні прымае актыўны ўдзел Марыя Шчуцкая.

Прыкладу яе стаханаўскай працы паследавалі Халецкая Оля — рэдактар насценгазеты, Фіндзіна, Кепіна і іншыя, якія ўжо выпрацоўваюць па 57—58 тысяч скрынак у дзень.

Вядзе Шчуцкая барацьбу і з тымі, хто затрымлівае стаханаўскі рух.

У раённай газеце і шматтыражцы Шчуцкая абвінавачвае каробачны цэх у дрэннай рабоце, што выклікае вымушаныя прастоі. 3-га кастрычніка з-за адсутнасці скрынак прастаяла яна 30 мінут, 10-га кастрычніка ў чаканні скрынак патраціла 20 мінут, а 13-га кастрычніка — цэлую гадзіну.

Шчуцкая праз друк патрабуе ад адміністрацыі даваць добрыя касеты, своечасова рабіць бягучы рамонт машыны, бесперабойна забяспечваць машыну скрынкамі.

На злёце стаханаўцаў зборачнага цэха Шчуцкая прэміравана за перавыкананне прамфінілава трэцяга квартала 150 рублём. У мінулым годзе яна была прэміравана абсталяваннем пакоя, — і зусім няпаўна за ініцыятыву ў разгортванні стаханаўскага руху па фабрыцы прэміравана патэфонам.

І. МІШКІН.

ПАСТАНОВА БЮРО ЦК КП(б)Б

АБ АСВЯТЛЕННІ ГАЗЕТАМІ «ШЛЯХ СОЦЫЯЛІЗМА», «ЧЫРВОНАЯ ТУРАУШЧЫНА» І «КАЛГАСНЫ СЦЯГ» ПЫТАННЯЎ ВЫДАЧЫ ДЗЯРЖАЎНЫХ АКТАЎ НА ВЕЧНАЕ КАРЫСТАННЕ ЗЯМЛЁЙ

1. Не гледзячы на тое, што ў Чашніцкім, Тураўскім і Камарынскім раёнах зусім нездавальняюча ажыццяўляецца дырэктыва партыі і ўрада аб уручэнні калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй, газеты «Шлях соцыялізма», «Чырвоная Тураўшчына» і «Калгасны сцяг», замест мабілізацыі ўвагі вакол гэтага важнейшага палітычнага мерапрыемства, ігнаруюць асвятленне гэтых пытанняў не староніах газеты, прыкрываючы гэтым нездавальняючую работу партыйных і савецкіх арганізацый гэтых раёнаў па ўручэнню актаў.

2. Газеты «Шлях соцыялізма» і «Чырвоная Тураўшчына» толькі ў адным нумары далі месца пытання ўручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй, а газета «Калгасны сцяг» не пра-

цягу двух апошніх месяцаў аб гэтым не сказала ні слова. Гэта сведчыць аб тым, што рэдактары гэтых газет тт. Прахаранка Бікашоў, Аўдзюшын не зрабілі неабходных вывадаў з рашэння ЦК КП(б)Б, абавязваючага шырока асвятляць ход работы па ўручэнню актаў на вечнае карыстанне зямлёй калгасам.

Бюро ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

1. Указаць рэдактарам гэтых газет, тт. Прахаранка, Бікашоў і Аўдзюшыну, на зусім нецярпімыя з іх боку адносіны да асвятлення ў газетах пытання ўручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

2. Абавязаць рэдактароў гэтых газет забяспечыць на высокім палітычным узроўні разгорнутае асвятленне гэтых пытанняў у газетах.



НЕ ЗРАЗУМЕЛІ ГАЛОЎНАГА

20 кастрычніка халопеніцкая раённая газета «Чырвоны сцяг» змясціла «Зварот усебеларускага злёта ўдарніц-трапальшчыц да ўсіх калгасніц і калгаснікаў ордэнапаўнонай Савецкай Беларусі».

Змясціўшы зварот, рэдактар газеты т. Панкоў лёгка ўздыхнуў. — Ну, — разважаў ён, — цяпер лён пойдзе. У звароце, моў, паказаны правілы апрацоўкі ільну, неабходнасць поўнага выкарыстання ільноапрацоўчых машын, аб арганізацыі спадарніцтва і ўдарніцтва і... справа забяспечана.

Аднак, лён «не ішоў». Амаль кожны нумар газеты заклікаў на барацьбу з сабатажнікам ільнозагатоўшчыкам. Судзічы па глеце, у большасці калгасаў раёна сабатуе ільнозагатоўшчык. Вось, напрыклад, аграном МТС Серабракоў, старшыня калгаса «Чырвоная зорка» Ляпко і адказы па ільну іўно:

«сваёй бяздзейнасцю дапамагаюць класаваму ворагу сабатаваць ільноапрацоўку і адачу».

Старшыня калгаса «Чырвоны пахар», Латыгаловскага сельгосвета, Бутвідовіч і яго памочнік па ільну Бабавоз

«сваім прамым лапусціцельствам і бяздзейнасцю ўзначальваюць кулацкі сабатаж апрацоўкі і адачы ільноапрацоўшчыц».

Або вось у калгасе «Будаўнік культуры»:

«налічваецца 70 працаздольных жанчын, а выходзіць на працу 30—35. Праўленне калгаса нават да гэтага часу нічога не зрабіла для забеспячэння стопроцэнтнага выхаду на работу калгасніц, не прыцягнула сабатажнікаў да адназначнасці».

Дзе ўсё-ж прычына адставання? На 25 лістапада гадавы план адачы ільну

па раёну выкананы толькі на 65 проц. Апошняя лічбавка дала прырост усяго на 6½ проц.

Мы не згодны з т. Панковым, што прычына адставання крыецца толькі ў асабістым сабатажы, які, бясспрэчна, ёсць у пэрсональных калгасах. У адставанні раёна перш-на-перш вінавата кіраўніцтва раёна і сама газета, якія замест канкрэтнай барацьбы за лён займаюцца агульнымі разважаннямі і пераконваннямі адзіна другога ў неабходнасці ўзмацнення тэжнай апрацоўкі ільну.

Цэнтральныя і большасць раённых газет наказалі і наказваюць метады работы лепшых стаханавак ільноапрацоўшчыц, якія натрапляюць больш 50 кілограмаў валокна ў дзень. Метады Быкоўскай, Пярцовай, Кавалёвай і многіх іншых сталі сцягам у барацьбе на дзяржаўнае выкананне плана. У Халопеніцкім раёне аб іх не ведаюць. Не ведаюць нават і аб сваіх стаханавках.

Старавойтава Федзіна з калгаса «Шлях сацыялізма», гэтага-ж раёна, дабілася выпрацоўкі 24 кілограмаў валокна ў дзень. Газета даведалася аб гэтай ўдарніцы-трапальшчыцы толькі пасля таго, калі класавы вораг Сабалеўская і рад іншых пачалі цікаваць тав. Старавойтаву, калі органы юстыцыі сабраліся судзіць вінаватых у цікаванні лепшай ўдарніцы.

«Чырвоны сцяг» не здолеў выявіць, паказваць і перадаць вопыт Старавойтавай Федзіны, Старавойтавай Ганны, Кастроўкавай, Тамілінай і многіх іншых лепшых трапальшчыц раёна.

Больш таго, калі ўваўнаважалы ЦК КП(б)Б па Халопеніцкаму раёну райтав. Панкову выпусціць тэрмінова бюлетэнь па поведзе праміравання лепшых трапальшчыц і паказаць вопыт іх работы, тав. Панкоў доўга адмаўляўся,

дакаваў немагчымасць ва ўмовах рэдакцыі выпускаць бюлетэнь. Бюлетэнь быў выпускаў толькі пры дапамозе прыехаўшых таварышоў з Менска.

Ба многіх калгасах раёна існуюць яўна кулацкія норы выпрацоўкі. У калгасе «Луч Леніна» напрыклад, за апрацоўку 17 фўнтаў валакна палічваюць 5 працадзён. Большасць ільнопрацоўчых машын не выкарыстоўваецца. Трапальныя аваласы трапальшчыцам, як правіла, не выдаюцца. Работа на мяльна-трапальных пунктах не арганізавана. А газета або праходзіць міма гэтага, або, у лепшым выпадку, толькі фіксуе гэтыя абуральныя факты.

У раёне:

«больш» разважаюць аб ільне, чым на справе арганізуюць сапраўдную большавіцкую барацьбу за рэалізацыю пастановы ЦК і СНК БССР па ільну»

«зусім правільна трымае» «Чырвоны луг». Але бяда ў тым, што гэтыя словы больш за ўсё можна аднесці да самоў газеты.

Справа зараз заключаецца ў тым.

каб кожны радок у газеце быў насычаны вопытам работы Пярцовай, Быкоўскай, Старавойтавай і іншых стаханавак ільнаводства, каб на вопыце перадавых выхаваць дзесяткі і сотні новых стаханавак.

Бязлітасна выкрываючы сапраўдных сабатажнікаў апрацоўкі ільну, трэба рабіць з гэтым з нумара ў нумар плаката і пераносіць вопыт арганізацыі працы па ільну перадавых калгасаў, мяльна-трапальных пунктаў, трапальшчыц, змагацца за высокую прадукцыйнасць мяльных і трапальных машын, ручной апрацоўкі.

Аператыўнасць, настойлівасць, дэлебачнасць, уменне пры дапамозе калгаснага актыва выявіць і ўзняць на шчыт славы лепшых трапальшчыц — вось дзе ключ для крутога ўзняцця тэмпаў апрацоўкі ільну.

Але для гэтага трэба перш-на-перш, каб сама газета, яе рэдактар змянілі свае адносіны да ільну — важнейшай культуры сельскай гаспадаркі ордэнаснай БССР.

У БАКУ АД ВАЖНЕЙШАЙ ПАЛІТЫЧНАЙ СПРАВЫ

Уручэнне калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй — важнейшае палітычнае мерапрыемства. На выкананне гэтага мерапрыемства партыя і ўрада павінны быць мабілізаваны ўсе нашы партыйныя, савецкія і грамадскія арганізацыі на вёсцы, ўсе калгасы і калгаснікі.

Зусім зразумела, што роля раённых газет у гэтай справе надзвычай вялікая. Задача газет — дапамагчы раённым партарганізацыям і саветам у тэрмін і як шайленні правесці ў жыццё пастаўленую партыяй і ўрадам задачу па ўручэнню калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

А што мы маем на справе? Як раённыя газеты змагаюцца за ажыццяўленне гэтага важнейшага палітычнага мерапрыемства?

Перад намі камплект межаўскай раённай газеты «Сталінскі заклік». За верасень, кастрычнік і палову лістапада газета ні радка не дала аб ходзе падрыхтоўкі да ўручэння калгасам актаў.

Нават пасля пастановы «Саўнаркома БССР і ЦК КП(б)Б «аб ходзе работ па выдачы дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй калгасамі», у якой адзначана, што «большасць раёнаў не выконвае намечанага ім плана, а некаторыя раёны да гэтага часу не выдалі ні аднаго акта (Круглянскі, Клічаўскі, Мехаўскі)», газета «Сталінскі заклік» замоўчвае гэта пытанне. Мехаўскую газету, як відаць, зусім не цікавіць пытанне, чаму да гэтага часу па раёну не ўручана ніводнага акта. Газета не скарыла і не паказала на сваіх старонках хто-ж усё-такі камскратна зрывае гэту работу.

Такое-ж самае становішча і ў клічаўскай тазеце «Сталінскі шлях». З гэтай газеты вы таксама не даведаецеся, што робіцца ў раёне па ўручэнню калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

Рэдакцыя межаўскай і клічаўскай раённых газет не разумеюць велізарнага палітычнага значэння гэтай спра-

ны, не зразумелі сэнсу рашэння бюро ЦК КП(б)Б па горацкай і аршанскай газетах, не зрабілі з гэтага рашэння ніякіх вывадаў для сваёй работы.

А вось камплект газеты «Большэвік Месціслаўшчыны». Гэта газета некалькі раз выступала з матэрыяламі аб падрыхтоўцы да ўручэння дзяржаўных актаў калгасам. 20 верасня газета выступіла з артыкулам аб ходзе па раёну землеўпарадкаўчых работ.

«Ад таго, як будуць своєчасова выкананы землеўпарадкаўчыя работы ў першую чаргу залежыць своєчасовая выдача дзяржаўных актаў калгасам на вечнае карыстанне зямлёй» —

піша «Большэвік Месціслаўшчыны».

У гэтым жа артыкуле прыводзіцца рад фактаў маруднай работы па падрыхтоўцы да выдачы актаў. Газета ўказвае, што

«асобныя сельсаветы раёна, як Янаўскі, Рылаўшчынскі, Дудчыцкі, Кармаўскі, зусім адгарадзіліся ад гэтай важнейшай справы, не прымаюць ніякага ўдзелу, а ў асобных калгасках нават элосна ігнаруюцца мерапрыемствы па правядзенню землеўпарадкаўчых работ».

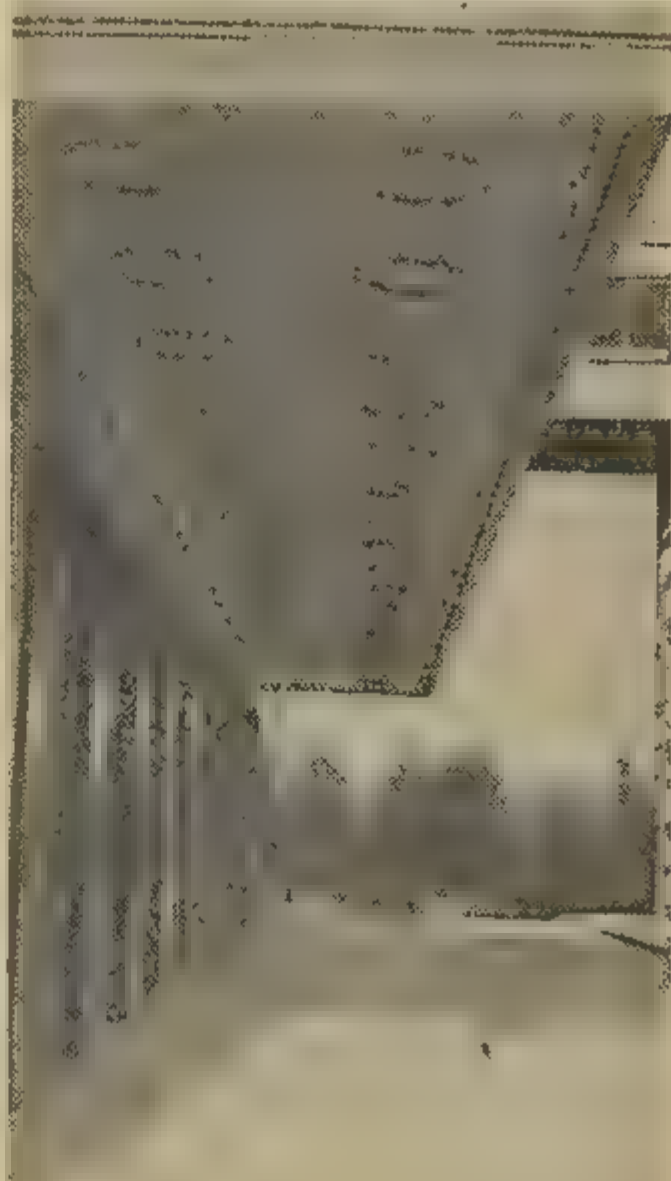
Але, пішучы аб маруднай падрыхтоўцы да выдачы калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй, «Большэвік Месціслаўшчыны» зусім абыходзіць такое важнейшае тытанне, як якасць падрыхтоўкі. Газета не мабілізуе партыйныя і савецкія арганізацыі і масы калгаснікаў на барацьбу з усімі стэрыўленнямі лініі партыі ў гэтай важнейшай палітычнай справе.

У Месціслаўскім раёне парушаецца інструкцыя Наркамзема СССР, зацверджаная Соўпаркомам Саюза ССР. У рэзультате гэтага па раёну ёсць факты грубейшага скажэння лініі партыі — насаджэнне прышчэпаўскіх хутароў і па сёжках. Ясна, што раённая газета павінна была своєчасова ўскрыць гэтыя факты, выпрыць вінаватых у гэтых скажэннях і рашучым чынам выступіць супроць іх. Аднак, «Большэвік Месціслаўшчыны» абыходзіць моўчкі гэтыя абуральныя факты скажэння дырэктыў партыі і ўрада па правядзенню падрыхтоўчых работ да ўручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй.

Такога становішча далей нельга цар-

пець. Рашучым чынам трэба паломіць асвятленне ў газетах усіх работ, звязаных з падрыхтоўкай і правядзеннем ўручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлёй. Нельга абмяжоўвацца апісаннем толькі ўручэння першых у раёне актаў.

Задача ўсіх раённых газет — шырока і сістэматычна асвятляць на сваіх старонках ўручэнне калгасам актаў. Рашучым чынам трэба змагацца з запіскай падрыхтоўчых работ да ўручэння актаў. З усёй большэвіцкай настойлівасцю змагацца з усімі скажэннямі дырэктыў партыі і ўрада пра правядзенне гэтага важнейшага палітычнага мерапрыемства.



Да XVIII гадавіны Мастрычніцкай рэвалюцыі адкрыт пабудаваны ў Растове-на-Дану вялікі, прыгожа аформлены і добра абсталяваны тэатр. Зал для глядачоў новага тэатра змяшчае 2.300 чалавек, канцэртная зала разлічана на 860 чалавек. Апрача таго, у тэатры ёсць прасторныя вестыбюлі, прыгожыя фойе, балконы, буфеты і рад іншых падсобных памяшканняў. Для артыстаў ёсць добрыя рабочыя кабінеты, запі чакання, ванны, душ і т. д.

НА ЗДЫМКУ: гапоўны пад'езд тэатра.
Фото САБЕЛЬНИКАВА.

ЗАБЫТЫ УЧАСТАК РАБОТЫ

У калі мы верасця гэтага года Соўпарком Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) выдалі спецыяльную пастанову «Аб рабоце спажывецкай кааперацыі на вёсцы». У пастанове адзначаецца, што «перамога калгаснага ладу на вёсцы, рост спажывецкай і культурных запросаў калгасных мас вельмі павялічылі патрабаванні перад савецкім гандлем. Вытворчасць прамысловых тавараў шырокага спажывання, якая безумоўна павялічваецца, дазваляе ўсё паўней задавальняць ўзрастаючыя патрабаванні вёскі і ўжо дзяр значна палепшыла снабжэнне сельскага насельніцтва прамысловымі таварамі. Ёсць усе спрыяючыя ўмовы для «разгорнутага таваразвароту паміж горадам і вёскай, паміж формамі гаспадаркі народнай гаспадаркі» (Сталін).

Аднак, сельскі гандаль, асабліва работа вёскаў спажывецкай кааперацыяй, далёка адстае ад агульнага вытворчага і культурнага росту калгасу і вёскі. Тлумачыцца гэта тым, што «кааперацыя спажывецкай кааперацыі, якая асаблівым парадкам тавараў у вёсцы, не адпавядае новым задачам і патрабаванням разгорнутага таваразвароту. Таваразварот паміж горадам і вёскай не развіваецца ў належнай меры» (з пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б)).

Соўпарком і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) у сваёй пастанове адзначаюць, што «кааперацыя спажывецкай кааперацыі, якая асаблівым парадкам тавараў у вёсцы, не адпавядае новым задачам і патрабаванням разгорнутага таваразвароту».

Зусім зразумела, што друк павінен ажыццяўляць вельмі важную ролю ў правядзенні ў вёсцы гэтага гаспадарчага пераўтварэння і барады.

Калі-ж мы прагледзім нашы работніцкія газеты, то стварэцца ўражанне, што работнікі многіх рэдакцый сельскіх газет не разумеюць гэтага пытання. Інтэлігент, якое ў нас ёсць, нашым сацыялістычным будучым.

Перад намі камплект зорычэўскай газеты «Сацыялістычны шлях». За вясну і летні перыяд гэтага года ў гэтай газеце

толькі адну невялічкую заметку пра кааперацыю: «Ігнаруюць культуры гандаль» (нумар за 24 кастрычніка). У гэтай заметцы газета не ўспрымае прычын дрэннай работы крам міхеевіцкага сельпа, а зняла гэта толькі да таго, што

«у крамах няма ні аднаго плаката, лозунга, партрэта прэзідэнта».

Пасля гэтых фактоў газета заключае, што

«як віда, старшыня сельпа Ягоранка і яго работнікі не правяраюць пастанову СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб рабоце спажывецкай кааперацыі на вёсцы і не імгненна занятыя цягучым».

Мабыць газета і права ў тым, што работнікі міхеевіцкага сельпа не правяраюць гэту пастанову партыі і ўрада. Але, канешна, і работнікі рэдакцыі газеты «Сацыялістычны шлях» таксама не ведаюць добра сутнасць гэтай пастановы. Бо як-жа маглі здарыцца, што газета ў даным выпадку зняла задачы перабудовы работы спажывецкай кааперацыі на вёсцы толькі да вывешвання плакатаў і лозунгаў у крамах сельпа.

У нумары за 8 кастрычніка газета «Сацыялістычны шлях» змяшчала перадавы артыкул аб дзяржаўных закупках хлеба і вясёл у гэтым артыкуле ні слова няма аб задачах вёскаў спажывецкай кааперацыі, аб задачах сельпа ў сувязі з развіццём Саюза ма СССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) «Аб рабоце спажывецкай кааперацыі на вёсцы». Газета аўтаматызавана агульным разважаннямі аб хлебазakupках, німае адваля месца асобным калгасам і сельскім саветам і нічога канкрэтнага не сказала, што-ж павіны рабіць сельпа ў гэтай важнай справе.

З рук вон дрэнна абстаіць справа з выкананнем работы спажывецкай кааперацыі і на старонках газеты «Калектывіст Расоншчыны», «Калгасная праўда» (Ленель), «Чырвоная Полаччына» і раду іншых. У гэтых газетах — таксама можаце знайсці толькі змяшчэнне пастановы аб кааперацыі і падаму-ца кароткіх сіпалах з месцаў

дряннай работе той ці іншай кааперацыйнай крамы. А бягомльскія раённыя газеты «**Нагасны змагар**» і прапойскія «**Нагасны шлях**» за верасень і кастрычнік ні радка не далі аб работе спажывецкай кааперацыі на вёсцы, не змясцілі янават і настанову Соўваркома і ЦК на гэтую пытанню.

Толькі палітычнай бяздарнасцю рэдактароў гэтых газет, пераўзровень задач партыі ў галіне разгортвання таваразвароту можна тлумачыць такое становішча.

Ясна, што такое становішча на іх ні мінулы не цягнута. Нельга ігнараваць пытанні, кааперацыйнага будаўніцтва. Пытаннем перабудовы ўсёй работы спажывецкай кааперацыі, разгортвання таваразвароту паміж горадамі і вёскай навінна быць адведзена на старонках газет пачэснае месца.

У гэтай справе многія раённыя газеты могуць паўчыцца ў аршанскай газетзе «**Ленінскі прызыў**», якая ў апошні час не дрэнна разгарнула барацьбу за палепшанне работы спажывецкай кааперацыі. Апрача кароткіх звестак, месц, аршанская газета змяшчае на сваіх старонках шагулярныя артыкулы кіруючых работнікаў раёна, дае наказы работы асобных сельпо. Увесь магарыя аб кааперацыі газета цесна ўвязавае з настановай СНК і ЦК і з прыказамі ўсебеларускай коопэрацыі на палепшанне сельпо, спажывецкага, крамаў.

Газета «**Ленінскі прызыў**» правільна ставіць пытанне аб палепшанні работы спажывецкай кааперацыі на вёсцы. Вось, напрыклад, у артыкуле «**Выкапаць усё ўмовы коопэрацыі**» ў нумары за 4 лістапада газета піша:

«Каб вывесці кожнае сельпо ў перадавыя, трэба звярнуць асаблівую увагу на падбор кадраў, умацаваць сувязь сельпо з пайнчыкамі, правесці перавыбары рэўкомісій і калініцтва сельпо пры шырокім удзеле спажывцоў, пры жорсткай рытцы і самакрытыцы».

Імяна людзі, кадры могуць забяспечыць поспех справы. Бо, як адзначаюць у сваёй настанове СНК і ЦК «**Цэнтральны апарат спажывецкай кааперацыі**», які з'яўляецца асноўным правадніком тавараў у вёску, не адпавя-

дае новым задачам і патрабаванням разгортвання таваразвароту».

Задача ўсіх раённых газет — шырока разгарнуць на сваіх старонках барацьбу за палепшанне работы спажывецкай кааперацыі на вёсцы. Падбор кадраў, — культурнае абслугоўванне спажывцоў, палепшанне ўсёй сістэмы работы кааперацыйнага апарата, ачыстка апарата кааперацыі ад класавых элементаў, ад жулікаў і растратчыкаў, барацьба за гібкасць у работе кожнага сельпо, кожнага яго работніка, — вось тыя пытанні, якія газеты не павінны абыходзіць у барацьбе за палепшанне работы спажывецкай кааперацыі, за разгортванне таваразвароту паміж горадамі і вёскай.

У нас няма яшчэ прыкладаў узорнай работы сельпо, крам і асобных кааперацыйных работнікаў. Задача газет — шырока паказваць вопыт гэтай узорнай работы. На прыкладах перадавых — вучыць астатнія сельпо, крамы, як трэба змагацца з выкапаннем дырэктару партыі і ўрада.



У агразаагібінет НКЗ БССР дастаўлены ўзоры вінаграду, вырашчанага ў Рагачовым настаяніку т. Руткоўскім. Гэты вінаград не ўступае якасці вінаграду Каўназа і Крыма. На здымку — агразаагібінет т. Васілаўскі разглядае вінаград.

АБ ВЯЛІКАІ СІЛЕ Ё КАЛГАСЕ

Радаснае і шчаслівае жыццё прынёс калгасны лад жанчыне-сялянцы Толькі ў калгасе жанчына на справе стала роўнапраўным чалавекам. Яна працуе на сябе і ўпаўнана ў заўтрашнім дні. Яна выпрацоўвае працадні нароўні з мужчынай.

«Працаднімі калгас вызваліў жанчыну і зрабіў яе самастойнай. Яна цяпер працуе ўжо не на бацьку, пакуль яна ў дзяўчатах, не на мужа, калі яна замужам, а перш за ўсё на сябе працуе. Вось гэта і значыць вызваленне жанчыны-сялянкі, гэта і значыць калгасны лад, які робіць жанчыну працоўную роўнай усякаму мужчыне-працоўнаму. Толькі на гэтай базе, у гэтых умовах маглі паявіцца такія выдатныя жанчыны»,—сказаў тав. Сталін у сваёй прамове на сустрэчы ў Крэмлі кіраўнікоў партыі і ўрада з калгасніцамі-пяцісотніцамі.

Штодзённа адчуваюць на сабе калгасніцы сталінскія клопаты аб людзях. На прыёме пяцісотніц, на нарадзе стыханаўцаў з усёй рашучасцю героі працы падкрэслілі, што сталінскія клопаты аб людзях стварылі асаблівую якасць у працы, якая ўзняла людзей на вышнюю сапраўдных герояў. Сярод іх вялікае месца займаюць такія жанчыны, як Марыя Дземчанка, Марына Гнаценка, сёстры Вінаградавы, Сцепаніда Быкоўская, Праскоўя Пярцова, Рагоўская, Кавалёва і іншыя.

У сталінскім статуте калгаснага замужнага жыцця не малое месца аддаецца жанчынам-калгасніцам. Па ініцыятыве тав. Сталіна ў статут унесён пункт аб вызваленні жанчын за месяц да і пасля разоў ад работы з захаваннем у палавінным размеры аплаты выпрацаваных імі ў сярэднім працадзён. З якой радасцю сустрэлі гэту прапанову правадцы калгасніцы і калгаснікі нашага Савецкага Саюза!

Але класавы вораг і яго агентура імкнуцца сарваць ажыццяўленне важнейшых пунктаў статута. Ігнараванне чатырнаццатага пункта сталінскага статута мае месца ў радзе калгасаў.

Па Плешчаніцкаму раёну калгасніцы Рачыцкая Наста, Байлевіч Лёкса і Каа-

лоўская Алена з калгаса «Чырвоны Кастрычнік», Каменскага сельсовета, павінны былі атрымаць адпачынак па цяжарнасці. Яны прынёслі даведку ад доктара. Усё-ж нявыхад на работу зачылі ім за прагул. У калгасе імя Ланцуцкага, Завішанскага сельсовета, цяжарныя калгасніцы не карыстаюцца адпачынкам. Па словах калгасніцы Ляхневіч яны нават не ведаюць, што адпачынак ім належыць атрымаць.

Газета «Барацьбіт за калектывізацыю» (орган Плешчаніцкага райкома КП(б)Б і РВК) павінна была ўзняць на сваіх старонках барацьбу супроць парушэння статута. Але яна гэтага не зрабіла. За чатыры месяцы «Барацьбіт за калектывізацыю» змясціў адзін невялікі артыкул: «У калгасе імя Соўнаркома ВССР парушаюць статут сельскагаспадарчай арцелі». У артыкуле сказана толькі, што жанчыны ў калгасе не атрымліваюць адпачынку на цяжарнасці і ўсё. Больш газета нічога не сказала аб гэтых фактах.

Факты грубага парушэння 14-га пункта статута сельскагаспадарчай арцелі ў раёне не адзіныя. Але газета аб іх маўчыць. Цяжка сказаць, ці газета не ведае, што робіцца ў раёне, ці не знаходзіць патрэбным займацца пытаннем выканання важнейшага пункта калгаснага статута.

Недалёка ад газеты «Барацьбіт за калектывізацыю» адышла і «Ленінская перамога» (орган Парыцкага РК КП(б)Б і РВК—рэдактар З. Ляшкевіч). Рад фактаў грубага парушэння статута ў адносінах да цяжарных калгасніц меў месца ў раёне, але газета чамусьці маўчала. Павінен быў здарыцца няшчасны выпадак (у калгасе «Новае жыццё», Сцепскага сельсовета, цяжарная калгасніца Папкевіч Наста, якая працавала да апошняга дня, памерла ад паліродавага кровацяння), каб газета крыху заварушылася. Але і тут газета засталася поўглахой. Яна абмежавалася надрукаваннем двух пастановаў РК і РВК і аднаго артыкула з каментарыямі да пастановаў.

У сталінскім статуте асобна зазначана аб стварэнні дзіцячых устаноў у кал-

гасах. Наша краіна пакрылася ўжо густой сеткай яслей, дзіцячых садоў. Гэда можна знайсці такі калгас, у якім не было-б дзіцячых устаноў.

Але не ўсёды праўленні калгасаў і раённыя арганізацыі займаюцца дзіцячымі ўстановамі. Ва многіх калгасах работа яслей пастаўлена яшчэ вельмі дрэнна. У прыватнасці гэта датычыць Ельскага раёна. Адпушчаныя сродкі на яслі не выкарыстоўваюцца. У калгасе «Шлях сацыялізма», Васенцоўскага сельсавета, на яслі адпушчана было дзяржавай 10.850 рублёў. К 15 жніўня было выдаткавана толькі каля 3.000 рублёў.

На жаль, гэтага не заўважыла газета «Большэвіцкі змагар» (орган ельскага РК КПС(б) і РК). У газеце за час з 1 ліпеня надрукавана 7 маленькіх заметак аб дрэннай рабоце калгасных яслей. Газета не зрабіла з атрыманых сінгалаў адпаведных вывадаў, а абмежавалася толькі дрэннай фіксацыяй фактаў.

**

Журнал «Крестьянка» — орган ЦК ВКП(б) разам з Наркамземам РСФСР праводзіць рэйд-правэрку выканання сталінскага статута сельскагаспадарчай арцелі ў галіне аховы мацеры і дзіцяці і выхавання дзяцей. Газеты, аб якіх мы пішам, яшчэ не ўключыліся ў гэты рэйд і стаяць у баку ад правэркі выканання аднаго з важнейшых пунктаў статута

сельскагаспадарчай арцелі.

Партыя пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна вядзе нас ад перамогі да перамогі. З кожным днём паліпшаецца жыццё працоўных нашай краіны. «Жыццё стала лепш, таварышы. Жыццё стала весялей» (Сталін). Расце культурнае, заможнае жыццё ў калгасах, растуць героі і героіні працы, растуць у Савецкай Беларусі і свае Дземчэнкі. І ахота адароўва жанчыны — вялікай сілы ў калгасе, клонаты аб калгасніцы, барацьба за выкананне 14 пункта статута — гэта вельмі важная справа.

Раённы і нязавы друк абавязан па сваіх старонах шырока асвятляць, як на справе ажыццяўлення сталінскага статута заможнага жыцця па ўсіх яго пунктах.

Трэба паказаць, як выкарыстоўваюць свой адначынак цяжарныя калгасніцы, як рыхтуюцца яны сустрэць новых савецкіх грамадзян. Трэба шырока асвятляць работу калгасных хат-радзілен, паказаць вопыт работы дзіцячых устаноў.

Трэба рознастайна і жыва паказаць сучаснасць нашых жанчын-калгасніц, якія выдзелілі са сваіх радоў такіх героінь, як Марыя Дземчэнка, Марына Гнаценка, Сцепаніда Быкоўская, Аўдоцця Кавалёва і дзесяткі і сотні ім падобных. І адначасова з гэтым газеты абавязаны з усёй большэвіцкай рашучасцю выкрываць усялякія парушэнні сталінскага статута сельскагаспадарчай арцелі.



11 лістапада ў Маскве на пасяджэнні прэзідыума ЦВК СССР адбылося ўручэнне ордэнаў ўзнагароджаным калгасніцам-пяцісотніцам. НА ЗДЫМКУ: тт. Капінін, Умшліхт, Чэрноў, Хрушчоў, Кісёль, Вейнберг і інш. у групе ўзнагароджаных калгасніц-пяцісотніц.

3 БЛАКНОТА ІНСТРУКТАРА

БЕЗ ПЛАНА, БЕЗ ПЕРСПЕКТЫЎ

Рэдактар бярэзінскай раённай газеты «Сцяг Леніна» тав. Булай быў за-сцігнуты 12 кастрычніка звышнорэ-шчэннем свайго карэспандэнта:

— Окажыце, калі выходзіць чарговы нумар газеты «Сцяг Леніна»? Ці па-трэбен нам матэрыял аб падрыхтоўцы жывёлы да зімоўкі?—пытаўся па тэле-фону карэспандэнт газеты настаўнік Сялібскай школы тав. Рунец.

Рэдактар крыху замяшчаўся. Не ведаў спачатку, што адказаць на такое неча-кавае пытанне. Потым, падумаўшы крыху, адказаў шпінтэўлена:

Чарговы нумар выйдзе, мабыць, чысла пятнаццатага-насянацатага... Прыблізна так. А адносна аргумента аб жывёлагадоўлі, дык... Бачыце, такая справа...

Зноў пачаў думаць рэдактар. Але па тапаному прыпоў загадчык сектасад-дзела газеты.

— Кажы, хад прысылае бо ў нас-жа нічога няма аб жывёлагадоўлі, а гэту кампанію нам трэба разгортваць.

Рэдактар схамінуўся.

— Прысылай, брат... Абавязкова прысылай. Мы думаем зараз шырока разгарнуць асветленне жывёлагадоўлі.

Гэта не выпадак. Амаль у любы дзень вы можаце паставіць тав. Булай ў непрыемнае становішча, задаўшы яму пытанне аб тэрміне выхаду чарговага нумара яго газеты і аб матэрыяле, які пойдзе ў гэтым нумары.

Ні рэдактар, ні сакратар, ні любы супрацоўнік бярэзінскай газеты, выгу-сціўшы, скажам, газету за сёння, не можа дакладна сказаць, калі ў іх вый-дзе чарговы нумар і што ў ім будзе змяшчана.

У чым справа?

Па-першае, метады работы рэдакцыі натуральна гробяць газету. Самацёк, адсутнасць усякай арганізацыі... працы—галоўнае зло ў рабоце рэдакцыі. Ня-ма нават камарэтна вызначаных дзён, у якія павінна выходзіць газета.

Дый як іх можна вызначыць, калі тут справа пастаўлена так, што рэдакцыя складае толькі тым чарговага нумара. Работнікі рэдакцыі разыходзяцца па саветовых для збору ў гэты нумар матэрыялу. І вось часам таварышам не ўдаецца за адзін дзень сабраць па-трэбны матэрыял, прыходзіцца патра-ціць на гэта крыху больш часу. Тады і газета выходзіць або са спазненнем, або з матэрыялам, які панадае пад ру-ку. Ні месчлага, ні кварталнага пла-на работы ў рэдакцыі няма. Не пасы-лае газета і заданняў сваім карэспан-дэнтам. Адным словам, газета выдае-цца, калі так можна сказаць, своесаб-лівым самавольным спосабам.

Гэта прыводзіць да таго, што «Сцяг Леніна» ўпускае рад важнейшых гаспа-дарчых і палітычных пытанняў. У рэ-зультат гэтай газеты не з'яўляецца баявым, апэратыўным органам райко-ма партыі, а цягнецца ў хвасце па-дзей.

Вазьміце сёмы кангрэс Комінтэрна. З якою ўвагаю ўвесь свет сачыў за ра-ботай кангрэса. Працоўныя ўсяго свету з беларускай цікавасцю сачылі за кожным дакладам, за кожным выступ-леннем на кангрэсе Комінтэрна. Раней-шні VII кангрэс Камуністычнага Інтэр-нацыянала з'яўляўся баявой прагра-май усіх партый, усіх працоўных свету ў барацьбе супраць фашызма і новай імперыялістычнай вайны, за абарону СССР, за сацыялістычную рэволю-цыю ва ўсім свеце. А газета «Сцяг Леніна» ні слова не дала на сваіх ста-роўках ні аб адкрыцці, ні аб работах кангрэса і толькі змяшчала 25 жніўня заметку Белта аб тым, што 20 жніў-ня кангрэс Комінтэрна скончыў сваю работу.

Партыйнага аддзела ў газеце «Сцяг Леніна» фактычна няма. Праглядаючы ўвесь камплект газеты і вы яно зной-дзеце ні паказу работы лізавых партый-ных арганізацый, ні паказу жывога ча-

лавека — комуніста. Нават такую важ-
нейшую палітычную — работу як пра-
верка партыйных дакументаў на рэво-
люцыйнай партарганізацыі, газета зусім слаба
паказала на сваіх старонках. Хіба-ж
можна задаволіцца тым, што газета
змяшчала тастановы ЦК і тры-чатыры
заметкі аб ходзе правяркі партдакумен-
таў. Прычым заметкі напісаны на асно-
ве вынесеных ужо райкомам партыі ра-
шэнняў аб выключэнні з партыі рэду-
асоб, апушчаным шляхам пралезшых у
партыю.

Бессістэмнасць у падачы матэрыялу,
нізкая якасць яго апрацоўкі, шаблон-
насць выкладу, — усё гэта робіць
газету нецікавай для чытача. І таму
не дзіва, што тыраж газеты тамі ніз-
кі — усяго 1.800 экзэмпляраў.

У гэтым годзе нам прыхотзіла тру-
ці раз пісаць аб газеце «Сцяг Леніна»,
аб яе апрацы яе рэдакцыі. Першы раз мы
пісалі ў журнале «Большэвіцкі трук»
за красавік месяц. З таго часу прайшло
звыш пяці месяцаў. Аднак, і сёння ма-
ла чым змянілася становішча ў рэдак-
цыі.

Вазьміце хоць-бы такое пытанне, як
праца з селькорамі. Праца гэта тут
заклучаецца пакуль што толькі ў тым,
што рэдакцыя пасылае часам селько-
рам агляды на мясненчаты і пасла-

ныя на расследванні доўжы. Вось і ўсё.
Гэта і лічаць таварышы з бярэзінскай
газеты работай з селькорамі. Вось таму
і прыток селькораўскага матэрыялу ў
газету зусім нізачны. За дзень пасту-
паюць 3—4 заметкі. Бываюць і такія
дні ў рэдакцыі «Сцяга Леніна», калі ў
газету не паступае ніводнай заметкі.

Рэдакцыя і зараз не запяласт як след
вывучэннем сацыяльнага твару селько-
раў. Рэдакцыя атрымала ад некаторых
сваіх селькораў запавенныя анкеты,
наклала іх у шалкі і на гэтым лічылі
сваю задачу вычарпанай. Сістэматычна-
га знаёмства з селькорамі няма. Нават
заповненыя селькораўскія анкеты нікім
не праглядаюцца.

Такую работу рэдакцыі нельга дзір-
пець.

Плывавасць у рабоце, шырока раз-
горнутая работа з селькорамі, пастом-
ная праца работнікаў рэдакцыі над са-
бой — вось што патрэбна для таго,
каб газета не з'яўлялася пасіўным ре-
гістратарам, не цягнулася ў хвасце па-
дзей, а была-б баявым, палітычна заво-
стрычаным органам партыйнай арганіза-
цыі. Нельга працаваць такімі метадамі,
якімі вы зараз працуеце, таварышы з
бярэзінскай рэдакцыі.

С. СЯМАШКА

ЗМЯНІУСЯ ВЫГЛЯД РЕДАКЦЫІ

Было гэта ў маі. У рэдакцыі ель-
скай раённай газеты «Большэвіцкі зма-
гар» сядзеў адзін чалавек. Ён заклапа-
ўся ў паперы і нешта пісаў. Чалавек
гэты з'яўляўся намеснікам рэдактара.
Мне здаваўся, было-б яго назваць часовым
рэдактарам, бо адказнага рэдактара
тады наогул не было.

Раптам дзверы адчыніліся і ў пакой
увайшоў наведвальнік. На ўвайшоўшым
была доўгая вайсковая шыбель, вайско-
вая шапка са звяздой, пяціліцы і зна-
кі адрознення.

Увайшоўшы кінуў узрок наўкола.
Ён убачыў валупчаты да алошый сту-
пелі пакой, абшарпаныя сцены, даўно
вымытую падлогу, аконныя рамы без
шкла...

Таварыш Абломны ўстаў, каб прапа-
вадаць увайшоўшаму сваё кірэска, бо

быліх кірэскаў у рэдакцыі не было.

— Добры дзень, — сказаў увай-
шоўны: — дазвольце даведацца з кім
я размаўляю.

— Я — намеснік рэдактара, — ад-
казаў тав. Абломны.

— Ну, а я — новапрызначаны ре-
дактар вашай газеты Віталій Сі-
дарук. Будзем знаёмы. Вось пудёўка.

Так некалькі месяцаў явад адбыло-
ся першае знаёмства цяперашняга ре-
дактара газеты «Большэвіцкі змагар»
тав. Сідарука з памяшканнем рэдакцыі
і яго адным у той час работнікам.

Новаму рэдактару «Большэвіцкага
змагара» прыйшлося перш за ўсё ўзяць-
ца за абсталяванне рэдакцыі. Работы,
кляпотаў затрачана вяліка. Але сёя-
ны ўжо маяна смела сцвярджаць, што

работнікі нямногіх рэдакцый раённых газет Беларусі маюць такія добрыя ўмовы для работы, як умовы работнікаў ельскай газеты.

Зроблен капітальны рамонт страхі. Цяпер ужо не цягне вада на галовы набоішчыкаў. Новая страха афарбавана і будзе служыць не адзін год. Адрамантавана парлога ў рэдакцыі і друкарні. Устаўлены шыбы ў вокнах, зроблены падвойныя рамы, напраўлены печы. У памяшканні рэдакцыі і друкарні светла і цёпла.

У кабінёце рэдактара стаіць доўгі стол — за ім праводзяцца рэдакцыйныя нарады, нарады селькораў; у куту шафа з рэдакцыйнай бібліятэкай, на сцяне вялікая карта СССР, побач этажэрка з газетамі і матэрыяламі, патрэбнымі ў першую чаргу.

У агульным пакоі кожны работнік рэдакцыі (цяпер у рэдакцыі пяць супрацоўнікаў) мае добры, зручны стол, няма недахвату ў крэслах ні для супрацоўнікаў, ні для наведвальнікаў. На сталах — добрыя чарнільныя прыборы, перапісцы.

Чаму мы ішам тут нават аб такіх рэчах, як чарнільны прыбор і перапіска? Няма слоў, тэта — дробязі, але напрабуйце напісаць артыкул, не маючы ручкі, чарніла. Хіба няма ў нас такіх рэдакцый, дзе супрацоўнікі кожную раніцу трацяць на гадзіну часу на расшукванне ручкі, чарнільніцы? Гутарка ідзе аб тым, каб рэдактар паклапаціўся аб кожнай дробязі, якая можа зрабіць працу супрацоўніка як можна больш прадукцыйнай, каб рэдакцыя мела выгляд ч поўнай меры культурнай установы. На нашых нагляданнях, у работнікаў многіх яшчэ раённых газет адсутнічае жаданне зрабіць памяшканне рэдакцыі ўзорнай у культурных адносінах установай раёна. Гэта жаданне ёсць у рэдактара «Большавіцкага змагара», і яно ператворана ўжо ў справу. Можна смела сказаць, што рэдакцыя ельскай газеты, калі не самая культурная, то адна з культурнейшых устаноў у раёне.

Яшчэ некалькі фактаў. Раней вакол рэдакцыйнага будынка і на двары ляжалі кучы смецця, удоўж сцен расла крапіва, чартапалох. З лета гэтага года знатворны выгляд рэдакцыі рэзка змяніўся. Памяшканне абнеслі агарожай, убралі смецце, пасадзілі кветкі, і да першых замаразкаў вакол памяшкання рэдакцыі цвілі вярбіні.

У мястэчку няма ракі. А летам так хочацца пасля работы выкупацца. І рэдактар прыдумаў нямудрую штучку. Ва двары рэдакцыі на падстаўках устанавілі вялікую бочку, у дне яе зрабілі выхад для вады. Усю гэту прыладу абнеслі пчыльным тышам і выштаў нядрэнны душ.

Цяпер у рэдакцыі абмяркоўваюць, як арганізаваць падаровы адпачынак зімою. Ужо набыты лыжы і шлопцы марашыгра доўгіх лыжных вылазкі.

Не так даўно кватэрыны ўмовы работнікаў рэдакцыі былі з рук вон дрэнныя. Намеснік рэдактара т. Абложны з жонкай і двума малымі дзецьмі змяніліся ў адным пакоі. Тав. Сідарук дабіўся таго, што рэдакцыі далі невялікі домік. Домік адрамантавалі. Атрымаліся вельмі добрыя кватэры. У гэтым доме ўжо жыў рэдактар і яго намеснік. У гэтым-жа доме закаматваецца абсталяванне інтэрната для халасцякоў — работнікаў рэдакцыі. Рэдакцыя дапаможа ім сродкамі ў набыцці ложкаў і пасцелі.

Нам могуць шырэць: а сродкі? Дзе рэдакцыя бярэ сродкі для ўсяго гэтага? Адказваем. Справа не толькі ў сродках, нават не столькі ў сродках, як у ініцыятыўнасці, знаходлівасці рэдактара. Ельская рэдакцыя зусім не багата сродкамі. Але рэдактар не чакае, пакуль страха абваліцца, своєчасова клапоціцца аб тым, што трэба зрабіць. Даламагаюць раёныя ўстановы, частка грошай выкрайваецца з бюджэта рэдакцыі, а для некаторых апісаных вышэй рэчаў зусім непатрэбны сродкі. Трэба толькі жадаць зрабіць умовы работнікаў газеты як можна лепшымі.

Ю. БЕЛЬКО.

У ТАКІХ УМОВАХ ПРАЦУЕ РЭДАКЦЫЯ

Не так лёгка знайсці рэдакцыю раёнай газеты «Шлях калектывізацыі» чалавеку, які ўпершыню прыехаў у раённы цэнтр Смалявічы. Цэлы дзень будзе хадзіць ён па вуліцах ў пошуках яе. На дарогу сустрануцца яму шыльды з надпісамі: сталовая, аптэка, гасцініца, РК КП(б)Б, Раённы выканаўчы камітэт, але шыльды рэдакцыі газеты «Шлях калектывізацыі» не будзе.

Вам трэба абавязкова паласці ў рэдакцыю. Вы два-тры разы абыйдзеце ўсе вуліцы, прачытаеце ўсе шыльды і, нарэшце, звернецеся да першага сустрачнага жыхара мястэчка:

— Ці не ведаеце, таварыш, дзе рэдакцыя?

— Ідзіце па тую вуліцу, там крыху левей за аптэкай будзе рэдакцыя — па чуюш адказ.

Вы траліце, нарэшце, на паказаную вуліцу, векаўкі раз пройдзеце каля аптэкі, але ніяк не зможаце здагадацца, што поўразбуранае памяшканне з дзіравым дахам, замкнёнымі акнамі і разламанымі дзвярыма — гэта і ёсць памяшканне рэдакцыі газеты «Шлях калектывізацыі».

На старонках смалявіцкай газеты можна прачытаць не адну замітку аб культуры ў сельсоветах і габінетах іх старшын. А сама рэдакцыя не можа паслужыць прыкладам пачат для самага асталага сельсовета раёна.

Сакратар рэдакцыі пажалаў зайсці ў рэдакцыю. Праз акно ён узяў у прыёмна-радышчыцы ключ.

— Вы ім усё роўна дзвярэй не адчыніце, — патраджвае прыёмна-радышчыца.

— А як-жа вы зайшлі сюды?

— Праз акно, — мы часта так робім.

Ці варта пасля гэтага гаварыць аб плюшавай мэблі рэдакцыі, якая ніяк не гарманіруе з абарванымі абаямі і палатнай падлогай.

Яшчэ горшае становішча ў друкарні, памяшканне якой цалкам развалена.

Раённы пракурор забараніў там нават працаваць. Больш 10 дзён газета не выходзіла, а пасля знайшлі пару маленькіх пакойчыкаў у розных дамах, дзе мясцілі наборшчыкаў, вярстальчыка і карэктара. У адным доме газета набіраецца, у другім карэктуюцца, а ў трэцім круціцца жола друкарскай машыны. Рабочыя-друкары ў гэты час заўжды напалатова ўдзякаюць ад пагражаючага абвалу столі. Можна сабе ўявіць, жкая можа быць увага рабочых-друкароў да выпуску газеты.

Не ў лепшых умовах знаходзяцца і работнікі рэдакцыі. Мы зайшлі ў кватэру намесніка рэдактара тав. Жука. Ён нас патрасіў прысесці. Але сесці не прыпалося. Куды не паставіш крэсла, яно ўсё роўна правальваецца двума-трыма ножкамі ў дзіркі падлогі. Раённыя арганізацыі добра ведаюць, што ў кватэры, дзе жыў тав. Жук з малымі дзецмі, жыць нельга. Работнікі рэдакцыі Жук і Дубіцкі не забяспечваюцца таёскама апалам таму, што яны «не так даўно працуюць у раёне». Іх «чарга» на атрыманне апалу — не раней 1936 года.

Не лепш і ў кватэры рэдактара тав. Старасценні. Дах працякае в усіх бакоў, а рамантаваць кватэру камгас і не думае.

Аб усім гэтым добра ведаюць смалявіцкі РК КП(б)Б і РВК, органам якіх газета з'яўляецца. Ведаюць, але не хочуць зразумець, што ў такіх умовах рэдакцыя працаваць не можа, што для таго, каб мець баявую апэратыўную газету, трэба стварыць умовы для яе работы.

А зразумець гэта і прыняць рашучыя меры для абсталявання рэдакцыі і друкарні, праявіць неабходныя клопаты аб жывых людзях — кадрах газеты — неабходна як можна хутчэй.

Р. СІМХОВІЧ.

ЧАМУ РЭДАКЦЫЯ НЕ МАЕ ШЫЛЬДЫ

Уявіце сабе што вы ўпершыню трапілі ў мястэчка Лагойск і хочаце зайесці ў рэдакцыю раённай газеты. Вы, натуральна адразу пакіроўваеце погляд на шылды розных раённых устаноў шукаючы паміж імі шылду рэдакцыі. І будзеце вы так цэлы дзень хадзіць па Лагойску і рэдакцыі не знайдзеце: памяшканне рэдакцыі не мае шылды...

Праблуківаючы вось так гадзіну і пераганяючыся ў пошуках сваіх шукальніку, я звернуўся да аднаго-другага праходжана і такім чынам даведаўся, дзе памяшканне рэдакцыі.

Перад мяне перадсталася жудасная карціна: Памяшканне лагойскай рэдакцыі пераўтварылася ў адзін вялікі офіс ад сцен і да сцен. У некаторых месцах яны падзеленыя але не атрашаны і падобны на невялікія адукацыйныя. Дзіўна, што да сцен вельмі рэдка злучаны на гэтым узроўні і яны стаяць адзін аднаго перакрыжам. Сярод тагофантазічнага лабірынта рэдакцыі. Яны сядзяць у гэтых карэках і...

жыць нейкая пабітая прылада, якая даўно нагадвае веласіпед. Веласіпед шыта, не замяняе адзіны цвік у сцяне, на якім нейкім чынам трымаецца вопратка ўсіх работніц рэдакцыі.

Вялікія вочы сімлены ўсім убачаным тут і вы хутчэй кідаецеся да вакна — к святлу і свежаму! Дарэмна! Вокны заклеены латэкснымі газетамі, даўнасьць якіх вымяраецца, мусіць, гадамі.

Сярод гэтага хаосу і бескультуры працуюць людзі — работнікі рэдакцыі, закліканыя быць правадырамі культуры на вёсцы. Яны працуюць у такіх абставінах не месяц, не два. Мяняліся рэдактары газеты, але памяшканне рэдакцыі заставаецца тое самае. Там і працаваў першы рэдактар «Чырвонай Лагойшчыны» перадаваўшы выданы ў сабе назадак, раскіданы рэдакцыю памяшканне рэдакцыі.

Цяпер задумаюся, чаму рэдактар «Чырвонай Лагойшчыны» не хоча да гэтага часу прыбраць шылду на сваю установу. Людзям сорамна за сваё неахоце дзе і бескультуры. **А. ДАН.**



Архітэктары Воінаў і Столяр закончылі праект вучэбнага корпусу Ленінскага партыйнага гарадка. У корпусе будзе размешчана 28 аудыторый, вялікая чыталяня, актавая зала на 280 чалавек. У цэнтральнай частцы перад уваходам знаходзіцца водны басейн. НА ЗДЫМКУ: агульны выгляд пярэдняй часткі вучэбнага корпусу.

«ГУТАРКА ІДЗЕ АБ ВЫЛУЧЭННІ Ё ДРУК І СУР'ЄЗНЫМ НА-
ВУЧАННІ ВЯЛІКАГА ЛІКУ РАБОЧЫХ І СЯЛЯНСКІХ КАРЭСПАН-
ДЭНТАЎ, ПРАЙШОЎШЫХ РАБСЕЛЬКОРАЎСКУЮ ШКОЛУ СУВЯЗІ
З ГАЗЕТАЙ»

(«ПРАВДА»).

ПАЧЫНАЕМ ВУЧОБУ РАБСЕЛЬКОРАЎ

У нашу раённую газету «**Большэ-
віцкі змагар**» пінна сістэматычна 120
селькораў, паміма таго рэдакцыя ат-
рымлівае дзесяткі пісем ад працоўных
раёна. Такім чынам удзел у газеце пры-
мае досыць вялікая армія асобных
людзей, перадавікоў, ударнікоў розных
галін нашай народнай таспадаркі.

Да апошняга часу ўсе лепшыя матэ-
рыялы, што звышчаліся ў нашай газе-
це, — фельетоны, нарысы, артыкулы,
— пісалі выключна работнікі рэдакцыі.
Селькораўскі матэрыял падаваўся не-
праважна ў выглядзе тых звышлых «арты-
кул-сігналаў», яму адводзілася месца
на апошняй старонцы. І гэта замест ат-
вічвання селькору першага месца ў
газеце, замест вучобы і выхавання
яго, які аўтара сур'ёзных артыкулаў.
Карэспандэнцыя

Перад намі стаіць задача аргані-
заваць сур'ёзную вучобу рабселько-
раў, вырашчаваць з іх аўтараў, тра-
мадскіх супрацоўнікаў рэдакцыі. На сут-
насці гэту работу мы толькі пачынаем.

Што мы мяркуем правесці, каб ажыц-
цявіць задачы ў галіне вучобы, выха-
вання, вырашчвання селькора?

Уся падрыхтоўчая арганізацыйная
праца да завочнай вучобы селькораў
намі ўжо праведзена. Мы ахопім гэтым
відам вучобы 50 селькораў.

Пры газеце ствараем творчы актыў з
ліку лепшых селькораў-актывістаў. З
гэтых людзей мы будзем рыхтаваць ра-
ботнікаў газеты. Кожнаму з іх дамо-
жымся адбываць на месцы дзеян-
ні творчую практыку ў рэдакцыі. Такай
вучобаў мы ахопім 10—15 чалавек.

Будзем практыкаваць калектывізм
для селькораў у рэдакцыі, або на мес-
цы ў брыгадзе, калгасе, сельскім сове-
це па асобных пытаннях. Ствараем пры
рэдакцыі кабінет селькора, дзе будзем
практыкаваць выстаўкі насценгазет,
робім фотавітрышу «як робіцца газета»

У калгасах і сельсоветах будзем пра-
водзіць селькорніўскія дні. Тут мы мяр-
куем ставіць справаздачы рэдакцыі, яе
асобных работнікаў, справаздачы асоб-
ных селькораў аб рабоце над сабой, вуч-
бою, рабоце ў калгасе.

Лепшым сродкам вучобы і выхаван-
ня селькораў, а таксама паляпшэння
работы насценных газет з'яўляюцца ат-
ляды насценгазет, атляпы селькорніўскіх
пісем на старонках газеты; разгорні-
сем асобных селькораў, наступіўшых за
неўныя адрэзак часу, перапіска з селько-
рамі. Такія работа будзе праводзіцца
намі рэгулярна. Складзены план гэтых
мераспрыемстваў, вызначаны адказныя
за асобныя віды работы.

Некалькі слоў аб вучобе рабселько-
раў рэдакцыі. Перш чым вучыць другіх, мы
самі павінны быць падрыхтаванымі,
культурнымі газетнымі работнікамі. А
для гэтага абавязаны вучыцца, папаў-
няць свае веды.

Кожныя пяць дзён у рэдакцыі будзе
праводзіцца вучоба па газетных дыс-
цыплінах. На гэтых жа занятках будзем
калектывна распрацоўваць кіруючыя
матэрыялы з журналаў ЦК ВКП(б)
«Большевицкая печать», «Районная и
политотделская печать», з журнала
ЦК КП(б) «Большевицкі друк», важней-
шыя рашэнні партыі і ўрада. Такую
вучобу мы ўжо распачалі і яна дае нам
вельмі многае.

Калі раней не ўсе рэдакцыйныя ра-
ботнікі чыталі важнейшыя пастановы
партыі і ўрада, кіруючыя матэрыялы
журналаў па газетнай рабоце, калі сла-
ба чыталі мастацкую літаратуру, то
цяпер арганізаваная вучоба прымушае
кожнага працаваць над сабой.

Адказны рэдактар ельскай раён-
най газеты «**Большэвіцкі змагар**»

В. СІДАРУК.

ВУЧОБУ РЭДАКТАРОУ ТРЭБА АРГАНІЗАВАЦЬ

«Я незадаволен сваёй работай, — гаварыў мне рэдактар шматтыражкі «Чырвоны бярэзінец», Бярэзінскага камбіната імя Кірава, тав. Мішкін 3. — Рабочыя патрабуюць, каб газета была не толькі баявой і апэратыўнай, але і цікавай па форме падачы матэрыялаў. Тут пачынаецца самае цяжкае для мяне: жыва апісаць тыя ці іншыя падзеі, паказаць у газеце стаханаўца-героя фабрыкі так, каб аб ім кожны рабочы хацеў пачытаць, каб гэты стаханавец выглядаў у газеце такім-жа, які ён ёсць у жыцці, — я не ўмею.

Мне трэба многа вучыцца, каб палепшыць газету і вучыць рабочаў. За гэта я зараз і ўзяўся з усёй сур'ёзнасцю. Вучуся ў школе партыйнага актыва пры фабрыцы, вывучаю гісторыю партыі, вучуся і па агульнаасветных курсах. Дзе вывучаюць беларускую мову, географію і матэматыку. Паміма гэтага чытаю мастацкую літаратуру. Як правіла, за месяц прачытваю не менш 4-х кніг. За апошнія месяцы прачытаў «Історію адного народа» Салтыкова-Шчэдріна, «Что делать?» — Чарнышэўскага, «Сын» — Муранкі, прачытаў я і кнігі «Вокруг Европы» і «Образцовый город». Пры чытанні звяртаю асаблівую ўвагу на стыль і змест кнігі. Гэта безумоўна напэўняе мае веды. І ўсё-ж гэтага мала. Я думаю, што не толькі мне, але і многім іншым рэдактарам шматтыражак неабходна значна лепш ведаць газетную справу.

У нас ёсць раённая газета «Большевик Барысаўшчыны». Многія работнікі газеты прыходзяць да нас за матэрыялам. Але рэдка хто з іх падкавідца шматтыражкай, указка і дапамога ў ра-

боце. Аглядаў друку па маёй газеце за гэты год не было. А калі бываюць агляды друках шматтыражак, то там больш лаянкі, чым вучобы.

Яшчэ адно пытанне. Па штату мне патрэбна мець двух работнікаў, а ёсць толькі адзін. Зварачаўся я і ў аддзел культуры і прапаганды ленінскага РК КП(б)Б, і ў раённую газету, але дапамогі не знайшоў. Дапамагае мне ва ўсёй рабоце сакратар парткома тав. Бардман. Але мне перашкаджае мая малая падрыхтаванасць, і таму яшчэ і яшчэ раз я ўзнімаю пытанне аб нашай вучобе.

Так гаворыць аб сваёй рабоце і вучобе рэдактар газеты «Чырвоны бярэзінец» тав. Мішкін Ізраіль.

Гэта думка не толькі аднаго т. Мішкіна. Вучобу рэдактароў трэба арганізаваць. Аб ёй многа гавораць, але мала, выключна мала зроблена. Няма адпаведнай увагі да рэдактароў з боку гарадскіх і раённых газет, дый рэдактары не выкарыстоўваюць усіх магчымасцей, якія ёсць для вучобы. Сістэматычна чытаючы такія журналы, як «Большевистская печать», «Фабрично-заводская печать», «Рабкресткор», «Большевицкі друк», рэдактар можа атрымаць шмат карыснага для сваёй работы.

Калі-б усе рэдактары ўзяліся за вучобу і большыя патрабаванні прад'яўлялі к сабе, бесспрэчна рэзультаты атрымаліся-б.

Але чаканне вучобы, якая павінна прыйсці аднекуль зверху, скоўвае ініцыятыву рэдактара, рэдактар не праяўляе патрэбнай настойлівасці і ўпартасці ў вучобе.

Вось у чым корань зла.

Р. СІМХОВІЧ.

«Асноўная маса цяперашніх работнік аў друку — палітычна часныя людзі, якія гораць на рабоце, шчыра жадаюць рэбіць газету яркай, цікавай, партыйна-вострай. Многім з іх не хапае ўмення, в опыта, газетнай выучкі. Але яны ў значнай меры безнадзорны, не атрымліваюць належнай штодзённай дапамогі і кіраўніцтва ні ад гарадскіх і раённых камітэтаў партыі, ні зверху — ад культпропаў, крайкомаў і абкомаў».

(«ПРАВДА»)

РЭДАКЦЫЯ МНЕ НЕ ДАПАМАГАЕ

Больша месяца ўжо, як я працую ін-
структарам лезнянскай раённай газеты
«Ленінскі сцяг». За гэты час я ні ад
каго з работнікаў ні разу не атрымаў
кампартыйнага дапамогі, ні разу не атры-
маў указанняў у рабоце.

Горш таго. Я заўважаю, што мяне
проста ігнаруюць у рэдакцыі, мой ма-
тэрыял не прапускаецца ў газету.

Вось факты. Я папісаў у газету ма-
тэрыял аб тым, як тав. Каралева —
член ЦКК — у калгасе «Новае жыццё»
Крышкаўскага сельсавета, змагаецца
за разгортванне стаханаўскага руху.

Алісаў влёт лепшых ільнотрапаль-
шчыц-стаханавак Каралеўскага сельсо-

вета, арганізаванай выступленне лепшай
ільнотрапальшчыцы, якая натрапала за
дзень 47 з паловай кіло ільну. Усе гэ-
тыя мае допісы ляжаць некарыстанымі.

Чатыры мае заметкі пра жывёлага-
доўлю, дзве заметкі аб парушэнні ў
калгасах статута сельгасарцелі такса-
ма не даны ў газету.

А вось работнік газеты Шуранкоў
у кожным нумары дае па 3—4 замет-
кі пад рознымі псеўданімамі.

Пасля такіх адносін да мяне з боку
кіраўніцтва рэдакцыі, працаваць у лез-
нянскай газеце мне вельмі цяжка.

Сц. ШАІРКА.

ПАКЛАПАЦІЦЕСЯ АБ УМОВАХ РАБОТЫ

Наша газета «Камуністычны шлях»
(м. Круткі) не раз пісала аб неабход-
насці ўважліва і штодзённа клапаціцца
аб кожным сумленным работніку, аб
«малым» і «вялікім». Але атрымліваецца
зусім іншы малюнак, калі паглядзець,
як наш рэдактар тав. Сушчэўскі клапа-
ціцца аб работніках рэдакцыі.

Я і карэктар тав. Ляшкоў не маю
кватэр. Між іншым, я працую ў рэдак-
цыі ўжо сем месяцаў. Увесь час кожны
дзень хаджу пачаваць за 9 кілометраў у
калгас. Зразумела, як гэта адбіваецца
на маёй рабоце і на вучобе.

Зарплата работнікам рэдакцыі вы-
лачваецца нясвоечасова. На ўсе нашы
скаргі тав. Сушчэўскі дае адзін адказ:

— Што-ж зробіш, бюджэт, выдатка-
валі ўсе сродкі.

Але ці з'яўляецца гэта апраўданнем
таго, што супрацоўнікам нашай газеты
не створаны нават самыя неабходныя
умовы для нармальнай работы?

МІХ. КАЛАЧЫНСКІ—

супрацоўнік газеты «Камуністычны
шлях».



У Менску будуюцца новыя гасцініцы. НА ЗДЫМКУ: праект гасцініцы.

Фото ВЛЕДЗЬКО.

ПЕРШЫ ГАБІНЕТ РАБКОРА

Невялікі пакой у клубе металістаў упрыгожаны партрэтамі нашых правадыроў — Леніна, Сталіна, Варашылава; чырвоныя пазыціўчы з лозунгамі, выстаўка насценных газет, выстаўка літаратуры па газетнай справе, бібліятэка з творамі Леніна, Сталіна і класікаў рускай літаратуры. Гэта — габінет рабкора пры заводзе імя Варашылава.

Кожны дзень у габінет рабкора прыходзяць рабочыя заводу, рабкору, рэдактары насценгазет. Ады прыходзяць, каб напісаць заветку ў заводскую газету «Варашылавец», друці — рыхтаваць свежыя нумары сваіх цэхавых і брыгадных газет. Тут-жа ў габінеце, на добрай канале, можна прачытаць свежую газету, журнал. Ёсць тут і розныя ігры.

Ужо 4 месяцы працуе габінет рабкора. За гэты час праведзена вялікая работа сярод рабкораў заводу. Рэдакцыя газеты «Варашылавец» складае штомесячны план работы габінета і сочыць за яго выкананнем.

Пры габінеце арганізаван семінар рэдактароў насценгазет. Прапрацаваны такія тэмы: як лепш аформіць насценгазету, як скласці план работы рэдакцыі, як пісаць заветку і т. д. У якасці кіраўнікоў былі запрошаны выкладчыкі з



Калгасны аркестр-джа з Хойніцкага раёна.

Кіж'а і работнікі цэнтральнага друку. Пасля кожных заняткаў (на якіх звычайна прысутнічала да 20 чалавек) мы арганізавалі культпаходы ў кіно і тэатр. Так мы глядзелі оперу «Кармен» і розныя кінофільмы.

Вакол габінета створан невялікі лабараторыі актыў, які значна дапамагае нам у рабоце. Лепшыя рэдактары насценгазет тт. Браўдэ, Платноў, Герцык дзяжуряць у габінеце і даюць кансультацыі па пытаннях, звязаных з

выпускам насценгазет. Такія дзяжурствы-кансультацыі бываюць вельмі часта.

Лепшыя насценгазеты завода вывешваюцца ў габінеце. На заводскім злёце стаханаўцаў была арганізавана выстаўка тых цэхавых насценгазет, якія дапамаглі ў рэагортванні стаханаўскага руху. У габінеце ёсць дошка, «як трэба і як нятрэба выпускаць газету». Тут на жывых прыкладах — на сваіх жа насценгазетах рэдактары вучацца, як трэба афармляць матэрыял у газету. Ёсць і асобны адзек з выразамі з розных журналаў, пад загалоўкамі: «ініцыятыва і выніт», «рап-ляшкіны за работай» і шп.

Пры габінеце арганізаван **фотагурток**. Кіраўнік гуртка — рабочы нашага завода т. **Паўлоўскі** — навучыў групу рабкораў фатаграфіі, і зараз яны дапамагаюць у рабоце шматтыражкі.

На заводзе шмат рабкораў, якія добра маюць. Мы памецілі арганізаван гурток карыкатурыстаў, але не атрымалі дапамогі ад саюза мастакоў БССР і спраку яшчэ не давалі да канца.

У габінеце рабкора працуе гурток па вывучэнню англійскай мовы, які наведваецца большасцю рабкораў. Зараз арганізаван **літаратурны гурток**.

У адзін з выходных дзён габінет арганізаваў экскурсію рабкораў і рэдактароў насценгазет у друкарню «Звязды». Там рабкоры пазнаемліся з тым, як друкуецца заводская газета «Варашылавец».

У далейшым мы думаем наленшыць масава-выхаваўчую работу і ўцягнуць у работу габінета большы актыў рабкораў, а таксама працягваць з імі вучобу.

Мы думаем прыцягнуць да работы ў габінеце ўвесь актыў завода, парторгаў, прафоргаў, з тым, каб і яны прымалі ўдзел у рабоце нашага друку.

Вялікім недахопам з'яўляецца тое, што наш габінет рабкора рэдка наведваюць работнікі цэнтральных газет. Яны маглі-б аказаць нам вялікую дапамогу, тым больш, што гэта першы габінет рабкора ў Менску.

Г. І. ЗЛЬТЭРМАН.

ПРЫКЛАДНЫ ПЛАН РАБОТЫ ГАБІНЕТА ДРУКУ ПРЫ ЗАВОДЗЕ ІМЯ ВАРАШЫЛАВА

(Н артыкулу «Першы габінет рабкора»).

16 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў сумесна з партаргамі і праф-аргамі — **Фелер**.

17 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў цэха шырскажыту сумесна з партаргамі і прафаргамі — **Эльтэрман**.

18 верасня. — Заняткі семінара рэдактароў і рабкораўскага актыва. Тэма: «Як скласці план газеты» — **Фелер**.

19 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў МГА сумесна з партаргамі і прафаргамі — **Браўдэ**.

20 верасня. — Заняткі фотатуртка — **Паўлоўскі**.

21 верасня. — Выходны дзень. Раён-цой у 11 гадзін экскурсія ў друкарню. У 6 гадзін увечары заняткі семінара рэдактароў і рабкораўскага актыва. Тэма: «Як пачаць і апрацоўваць заметку». Заняткі праводзіць т. **Зерніцкі** (КІЖ). Пасля заняткаў калектыўны паход у кіно.

22 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў такарнага цэха сумесна з прафаргамі і партаргамі — **Герцык**.

23 верасня. — Кансультацыя. Нарада

рэдактароў канцельнага цэха сумесна з партаргамі і прафаргамі — **Платноў**.

24 верасня. — Заняткі гуртка карыкатурыстаў-мастакоў. Нарада рэдкален-ня рамонтнага цэха сумесна з партаргамі і прафаргамі — **Саўно**.

25 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў тисарнага цэха — **Фелер**.

26 верасня. — Кансультацыя. Разбор вышэйшага нумара газеты «Варашылавец» — **Фелер**.

27 верасня. — Выходны дзень. Заняткі семінара рэдактароў і рабкораўскага актыва. Тэма: «Як рабіць насценгазету». Пасля заняткаў калектыўны паход у тэатр — **Сімховіч** («Вольнашчыні друж»).

28 верасня. — Кансультацыя. Нарада рэдактароў ліцейнага цэха сумесна з партаргамі і прафаргамі — **Платноў**.

29 верасня. — Кансультацыя. Разбор шахматных задач, змешчаных у газеце «Варашылавец» за верасень — **Браўдэ**.

30 верасня. — Кансультацыя. Заняткі фотатуртка (т. **Паўлоўскі**, **Эльтэрман**).

Што мне дау учот рабкораў

Не раз нам, рэдактарам шмат ра-
жак, гаварылі, што трэба змясціць іх
каналы учот рабкораў і паступаючых у
газету карэспандэнцый.

Але трэба шрама сказаць, што на ўсё
гэта мы глядзелі, як на звычайную непат-
рабную справу. Калі я наладзіў учот,
то ўпэўніўся, што гэта далёка не так.
Учот — не звычайная тэхнічная ра-
бота. Гэта сродак барацьбы за дзейс-
насць кожнай заметкі, барацьбы за
рост рабкораў. Што гэта так, я ха-
чу паказаць на сваім уласным вопыце.

З чаго я пачаў? У журнале «Рабоче-
крестьянский корреспондент» была на-
друкавана прыкладная форма ўчоту раб-
кораў і паступаючых карэспандэнцый.
Форму гэтай анкеты я размяжыў у
сотнях экзэмпляраў. Анкета разбіта на
графы: прозвішча, імя і па бацьку, жым
працую, ўдзел у трамадзкім і вытвор-
чым жыцці, удзел у рабоце друку, та-
та паступлення заметкі, змест і ва-
жкі рэагавання. На такой суме я і за-
веў зараз учот рабкораў і паступаючых
заметак. Увечары я занопу ў анкету
паступіўшыя за дзень заметкі і адна-
чаю дзейнасць змяшчальных у газеце раб-
кораўскіх карэспандэнцый.

Актыўны рабкор завода тав. **Максі-
маў** перастаў пісаць у газету. Гэта я
заўважыў на яго анкетце. Калі я на-
варыў з ім, мне стала ясна, што **Ма-
сімаў** перастаў пісаць таму, што ні-
хто не рэагуе на яго заметкі, змяшча-
ныя ў цэхавой наценгазеце.

Праз партарганізацыю я дабіўся ат-
адміністрацыі неадкладнага рэагавання
на ўсе заметкі, апрача таго сам растлу-
матыў **Максімава**, як павінен праца-
ваць рабкор-ударнік. Пасля гэтага **Мак-
сімаў** зноў пачаў прымаць актыўны
ўдзел у газеце.

Прыглядаючыся да анкетных даных,
можна бачыць значны рост рабкораў.
Узяць хоць-бы рабкора **Кашыцкага**. У
пачатку ён зусім не мог напісаць за-
метку, а зараз ён сам рэдагуе нацен-
газету клеаварнага цэха. Або другі раб-
кор **Надушын**. Раней ён пісаў дробныя
заметкі, а зараз шліфа пярэбраныя арты-
кулы па партыйных і вытворчых тэмах.

Учот паказаў, што з 107 членаў і
кандыдатаў партыі завода ў шматты-

ражку лінуць толькі 30. Удзел парт-
ораў у газеце зусім слабы. Ацёлю
неістатковае асветленне партыйнага
жыцця на старонках шматтыражкі. На
адным з партыйных сходаў я ўзяў пы-
танне аб удзеле камуністаў у рабоце
газеты. Гэта дало магчымасць палеп-
шыць асветленне партыйнага жыцця
ў шматтыражцы. Парторгі: **Аксельрод,**
Кадушын, Крахмальнікаў сталі актыў-
нымі рабкорамі. У рабоце газеты пры-
маюць удзел 12 кандыдатаў партыі.

У графе анкеты «Выявілі» можна за-
раз бачыць такія факты. У газеце бы-
ла змяшчана заметка рабкора **Зорхіна**
аб цэхавым надрахтоўцы фарбавальна-
дубільнага цэха да зямлі. Калі праз 10
дзён правярылі дзейнасць заметкі, ака-
залася, што дзеверы ўжо адрамаптава-
ны, устаўлены 2 новыя вокалы, за-
шклілі цэхавы ліхтар.

Учот мне паказаў, што з 157 рабко-
раў—выдатнікаў тэхнічна 78, стаха-
нікаў 50, членаў і кандыдатаў партыі
53, майстэраў, тэхнікаў і майстроў 23.
У трамадзкім жыцці завода прымаюць
актыўны ўдзел 83 рабкоры. Вельмі та-
каса, што з 5 чэрвеня па 1 лістапада
шматтыражка атрымала 332 карэспандэн-
цыі, а змясціла з іх 315.

Я выявіў, што з 157 рабкораў 70
перэгуляра пішуць у шматтыражку. У
сувязі з гэтым у бліжэйшы час я мяр-
кую прывесці спецыяльную нараду з
гэтымі рабкорамі. Учот паказаў, што мно-
гія рабкоры пішуць толькі аб вытворчых
ці аб партыйных пытаннях. Мы хочам,
каб рабкоры ўзлалі і іншыя розна-
стайныя пытанні, каб зны расшыралі
тэматыку нашай газеты і навучыліся
лепш пісаць у шматтыражку. У блі-
жэйшыя дні на заводзе будзе арганізо-
ван семінар актыўных рабкораў па пы-
танню тэматыкі газеты.

Лічу неабходным адзначыць, што
учот прынясе вялікую карысць толькі
тады, калі кожны рэдактар шматты-
ражкі зробіць з яго аднаветныя прак-
тычныя вывады, а не зойдзе да тэхніч-
нага фармальнага ўчоту.

Рэдактар шматтыражкі завода
«Большевик» **МІНКІН 3.**

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ І ЯЕ МЕСЦА У ГАЗЕЦЕ

*** М. ЗЕРНІЦКІ. ***

Вельмім размах нашага сацыялістычнага будаўніцтва, рост заможнасці рабочых і калгаснікаў, вялікі культурны ўздым у краіне настойліва патрабуюць значнага палепшэння якасці нашых газет.

«Краіна наша, — пісала «Правда» ў перадавым артыкуле ад 5 мая, прысвечаным дню друку 1935 года, — уступасць новы перыяд росквіту савецкага дэмакратызма. Шматмільённая маса чытачоў нашых газет узялася і ўзнімасца зрыва на такія вышыні культуры і палітычнай актыўнасці, аб якіх толькі марыць можна было некалькі гадоў назад. Ад газеты патрабуюць партыя і маса чытачоў, каб яе старонкі былі яркімі, свежымі, каб друкаваная ататацыя і прапатацыя не былі сухімі, прэснымі, каб квітнеючае жыццё нашай вялікай радзімы знаходзіла дастатковы водгук на старонках друку».

Нашы газеты зараз ужо не могуць і не павінны абмяжоўвацца аднымі толькі звесткамі, каротчымі наведанымі аб асобных фактах з жыцця раёна. Нашым газетам неабходна карэспандэнцыя з палітычнай пастапоўкай найбольш важных вытворчых пытанняў, з жыцця прадпрыемстваў раёна, калгасаў, МТС і саўтасаў, неабходна карэспандэнцыя, дзе разгорнута ставяцца пытанні культурнага будаўніцтва ў асаблівасці. Вось патрабаванні, якія прад'яўляюцца зараз рабселькораўскай карэспандэнцыі, прызначанай для друкавання ў газеце.

Неабходна асабліва падкрэсліць вялікае значэнне рабселькораўскай карэспандэнцыі, як адной з дзейных форм праяўлення шырокай крытыкі і самакрытыкі з боку рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных.

У сваёй прамове ад 30 ліпеня 1935 г. таварыш **Сталін**, пастомна выхоўваючы партыю і ўсіх працоўных у духу самакрытыкі, аноў патрабаваў не замарваць

недахопаў, прыслухоўвацца да голасу нізкіх работнікаў.

Рабселькораўская карэспандэнцыя і ёсць такая форма праяўлення самакрытыкі праз друк рабселькораў, перадаваемых рабочымі і калгаснікамі, якія прымаюць актыўны ўдзел у сацыялістычнай будоўлі дэспарэдыя ў нізах, у масах.

Вось у чым вялікае значэнне патрабавання: узняць удзельную вагу рабселькорскай карэспандэнцыі на старонках нашых газет. Толькі такім чынам гэтая ўмоцніць сувязь з масамі працоўных свайго раёна, зможа больш поўна і своєчасова адтывацца на ўсе хваляючыя масы чытачоў запатрабаванні. Толькі такім чынам газета стане актыўным удзельнікам срамадска-палітычнага і гаспадарчага жыцця свайго раёна і ўсёй нашай вялікай краіны.

У сувязі з высокім узроўнем патрабаванняў, што прад'яўляюцца зараз да карэспандэнцыі, многія рэдакцыі газет скардзяцца, што вялікая колькасць паступаючых да іх карэспандэнцый рабселькораў вельмі нязкі па якасці — нявострыя, нецікавыя. Гэтыя карэспандэнцыі не могуць быць змешчаны ў друку, многія яшчэ часта стаяць ніжэй патрабаванняў, якія прад'яўляе чытач да нашай газеты.

Але винаваты ў нізкай якасці карэспандэнцый рабселькораў самі рэдакцыі тваст. Як аусім правільна ўстанавіла нарада работнікаў рабселькораўскага руху, якая адбылася ў красавіку 1936 года*), нізкая якасць рабселькораўскага матэрыялу — рэзультат таго, што многія га-

*) Пашыраная нарада рэдакцыі журнала «Рабоче-крэстьянскіі корреспондент» разам з работнікамі рабселькораўскага руху адбылася 8—10 красавіка 1936 г.

зеты неадзеньваюць непасрэднага ўдзелу рабселькораў у газеце, ролі іх, як аўтараў, карэспандэнтаў, грамадскіх супрацоўнікаў. Гэтыя газеты забываюць яшчэ і тое, што складае галоўнае зьвязно ў рабоце рабселькора, як аўтара: гэта «прадукцыя» — карэспандэнцыя.

**

У чым асаблівасці, адрозніваючыя рысы карэспандэнцыі ад замітки?

Разгорнутая карэспандэнцыя — пры радзе агульных падобных рысаў з рабселькорскай заміткай — мае і істотныя адрозніваючыя рысы.

У замітцы, як правіла, асвятляецца адзін факт (або некалькі фактаў), прычым тама заміткі амаль не разгортваюцца, аўтар абмяжоўваецца толькі кароткай адпайкай — палітычным вывадам з прыведзенага факта.

Карэспандэнцыя — гэта больш высокая форма газетнага матэрыялу. У карэспандэнцыі звычайна асвятляецца адно пытанне, але ў больш разгорнутым выглядзе, па тэату пытанню прыцягваюцца рад фактаў, паказваюцца іх узаемная сувязь, даюцца разгорнуты паказ асобных з'явішчаў. Трактоўка фактаў у карэспандэнцыі больш палымбленая, нярэдка аўтар ад прыватнага, падчас як быццам вынадаконага, нязначнага на першы погляд факта, прыходзіць к вялікім палітычным абгульненням і вывадам.

Такая пастапоўка пытання ў карэспандэнцыі ў алучэнні з жывым яркім літаратурным афармленнем робіць іх (карэспандэнцыі) вельмі важным па свайму палітычнаму значэнню матэрыялам у газеце, пайбольш уадвейнічаючым, даходчывым да самых шырокіх мас чытачоў, у пайбольшай меры адказваючым іх нямерна вырашлым культурным патраба-

Пяройдзем зараз да разгляду асобных пытанняў работы над карэспандэнцыяй і заміткай рабселькораў.

Разгледзім пытанні, звязаныя з работай над карэспандэнцыяй, як больш высокай формай газетнага матэрыялу, і адрозніваючыя рысы карэспандэнцыі ў параўнанні з заміткай.

З гэтай мэтай разбярэм некалькі карэспандэнцыяў з ЦО нашай партыі «Прав-

ду» і з «Известий», каб на прыкладах гэтых лепшых у Совецкім Саюзе газет паказаць, у чым адрозніваючыя рысы разгорнутай карэспандэнцыі ў газеце і як трэба працаваць над літаратурным афармленнем карэспандэнцыі.

Разгледзім змест карэспандэнцыі, амешчанай у «Правде» за 7 жніўня 1935 года.

ІЛЖЭКОМУНІСТ АБРАМЧЫК І ЯГО ПАКРАВІЦЕЛІ.

(Ад беларускіх карэсп., «Правды»)

Пастух соўгаса «Вейна» Савасцееў пасвіў соўгаснае стада. Раптам да яго падмілоў на ліхым жарабцы дырэктар соўгаса Абрамчык.

Не паспеў пастух апомніцца, як бізун Абрамчыка са свістам апусціўся на твар. Савасцееў паспеў толькі прыкрыць твар рукамі. Абрамчык прадаўжаў хлястаць яго бізуном па руках і спіне.

Збіты Савасцееў прыбег у палітадзел соўгаса. Рабочыя соўгаса патрабавалі прыцягнення дырэктара да крымінальнай адказнасці. Але палітадзел рашыў «узяць ініцыятыву ў свае рукі». Сабралася партгрупа, выслухала абвясненне Абрамчыка «больш не паўтараць надобных учынкаў», асудзіла яго за «сапоўна-панскія адносіны да рабочых і невыкананне дырэктыв партыі аб жывым чалавеку» і... паставіла абвясніць яму суровую вымову з папярэджаннем.

Агульны сход рабочых, пад націскам палітадзела, вынес рэзалюцыю, у якой «адобрыў» пастапову партгрупы. Толькі праз два тыдні гэтай гісторыі надумаліся заняцца Магілёўскі райком партыі і палітчасць Свінаводтрэста. Яны рашылі... эадаіцца з пастановай партгрупы соўгаса. Райком партыі і палітчасць трэста па сутнасці ўзялі над абарону Абрамчыка. Збіццанне рабочага яны тлумачылі «нячуласцю» Абрамчыка.

Можна было-б прывесці многа прыкладаў антысавецкіх адносін Абрамчыка да рабочых. Гэта ён распарадзіўся не даваць каня, каб прывезці хворую цяжарную работніцу Цывіну з гарадской бальніцы і ён прышлося ісаі 18

кілометраў да соўгаса. Але палітадзел соўгаса, палітчасць трэста і райком партыі прадаўжаюць укрываць ілжэ-комуніста.

Думаецца, што Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі Беларусі сказаў сваё слова не толькі аб Абрамчыку, але і яго пакраўшчых.

Ф. Вігдаровіч.

І. Лук'яновіч.

У гэтай карэспандэнцыі закранут не рад пытанняў, а на сутнасці, усяго толькі адно — аб збіванні пастуха. Выкры-лаецца агідны твар пралезлага ў партыю чужака, абнаглелага да таго, што ён не спачіўся нават перад збіваннем рабочата соўгаса — факт у нашай краіне з рэду-воі выходзячы.

Гэты факт (збіванне рабочага) і рэаг-ванне на яго з боку Магілёўскай партар-ганізацыі нечакана раскрывае з усёй бяз-ітаснасцю непрыглядную карціну стано-вішча партмасавай работы ў Магілёўскай партарганізацыі, што стварыла спрыяю-чую абстаноўку для расхаджвання чужа-ка.

Адсюль зусім правільнай з'яўляецца па-станоўка ў карэспандэнцыі пытання пе-рад ЦК КП(б)Б аб тым, каб ён сказаў сваё слова не толькі аб Абрамчыку, але і аб яго пакраўшчых, іншымі словамі не толькі аб гісторыі са збіваннем пастуха, але і аб крываўніках Магілёўскай партар-ганізацыі. Вось якія важныя, далёка іду-чыя палітычныя вывады выцякаюць толь-кі з аднаго эпізода, прыведзенага ў карэ-спандэнцыі.

Звернемся цяпер да разгляду прыёмаў літаратурнага афармлення матэрыялаў, выкарыстаных у карэспандэнцыі.

Заслутоўваюць уваті першыя радкі. З чаго пачынаюць аўтары сваю карэспан-дэнцыю? Не з далёкіх разважанняў, а про-ста з першых-жа радкоў дзейнічаюць жы-выя людзі. У першым сказе мы чытаем: «Пастух соўгаса «Вейна» Савасцееў пасыў соўгаснае стада». Пастух быў на пасту і рабіў сваю звычайную справу, нічога асаблівага не чакаў.

Але... «Раптам да яго падляцеў на ліхім жарабцы дырэктар соўгаса Абрамчык».

Звярніце ўвагу: дырэктар не пад'ехаў, а «падляцеў на ліхім жарабцы».

Затым... «Не паспеў пастух апомліць, як бізун Абрамчыка са свістам апусціўся на твар. Савасцееў паспеў толькі пры-

крыць твар рукамі. Абрамчык яго іла-стаў бізуном па руках і спіне».

Нельга без хвалявання чытаць гэтыя радкі. Перад чытачом на мінуту пра-мельгнула цень памешчыка-прыгонніка ва ўсёй яго агіднай постаці. На самой спра-ве, хто ят не памешчык (у мінулым) мог так збіваць, хлястаць бізуном пастуха? Тут не проста бесстаронняе апісанне жу-даснай карціны, а ў кожным радку вч-выразна адчуваецца гнеў, абурэнне, няна-вісць аўтара і выраджу Абрамчыку, які адважыўся збіць пастуха.

Вось першая частка карэспандэнцыі, дзе чытач разам з аўтарамі быццам ака-залася сведкамі гэтай дзікай сцэны.

У наступнай частцы карэспандэнцыі даецца характарыстыка таго, як рэаг-валі на гэту расправу Абрамчыка мясцо-выя арганізацыі — палітадзел, парттру-па, агульны сход рабочых соўгаса і, на-рэшце, як рэагаваў на гэту гісторыю Ма-гілёўскі РК КП(б)Б і палітчасць Свінавод-трэста. Прыводзіцца ў сціслай форме ма-тэрыял, і разам з тым кожны момант су-праваджаецца кароткай палітычна-насыч-най характарыстыкай.

У многіх радках, у асобных вы-трымках з рашэння партгрупы ўжо дана рэзкая, знішчаючая характарыстыка фар-мальна-бюракратычным метадам рэагаван-ня з боку партгрупы. Таксама робяць аў-тары і ў адносінах рашэння Магілёўскага райкома. З пункту погляду літаратур-най апрацоўкі матэрыялу ўсё гэта дасяг-нута ўмелым выбарам вытрымак з паста-новы і прывядзеннем іх у паслядоўным парадку ў адпаведнасці з агульным пла-нам карэспандэнцыі.

Гэта карэспандэнцыя — узор таго, як трэба палітычна чула падыходзіць да ад-бору фактаў з акружачага нас жыцця і адценкі іх. Гэта карэспандэнцыя — узор палітычна-заостранай, большэвіцкай па-станоўкі пытання. У гэтым яе галоўная вартасць.

Праўдзівасць фактаў, выкарыстоўваемых у карэспандэнцыі, правільная большэвіц-ка-прынцыповая пастаноўка пытання на аснове прыведзеных фактаў — усё гэта ў алучэнні з жывым, яркім літаратурным афармленнем матэрыялу непамерна ўзмац-няе ўздзейнічаючае значэнне карэспандэн-цыі.

Такая карэспандэнцыя дойдзе да самых шырокіх слаёў чытачоў — партыйцаў, ра-

бочых, камбаснікаў і зробіць сваю вялікую большавіцкую справу.

Наступная карэспандэнцыя — узор разгорнутай пастаноўкі пытання (аб кадрах саўтасных рабочых) і выкарыстоўвання для пастаноўкі гэтага пытання раду фактаў, паказу іх узаемнай сувязі.

Карэспандэнцыя гэта была змешчана ў «Правду» за 12 мая 1935 года.

ЗАБЫЛІ АБ ЛЮДЗЯХ

(Ад чэлябінскага карэсп. «Правды»).

Яланскія «старажылы» добра памятаюць захапленне «мтышамі машын», «перакідкамі аграгатаў».

Вось жылі машынамі і ім удзялялася выключная ўвага. Дырэктара саўтаса Волкава матлі лаяць за дрэнныя адносіны да камбайнаў, але яму даравалі няўважлівыя адносіны да людзей аб людзях у саўтасе не клапаціліся, як не клапаціцца аб іх і зараз.

Гразь, кланы, бескватэр'е гналі і гоняць людзей з саўтаса. Толькі за два гады з саўтаса ўшло, вярней — збегла каля 200 камбайнераў.

Тры гады прапрацаваў у саўтасе трактарыстам і камбайнерам Сцяпан Ершоў. Падыхоў чацверты год і Ершоў раптам заліў, стаў бестурботным у рабоце. Ніхто не цікавіўся гэтай раптоўнай пераменаю. Толькі потым даведаліся, што Ершову надзе было жыць. Ершоў абзавёўся сям'ёй, але кватэры ён не меў, заработную плату выдавалі са спазненнем на два-тры месяцы. Чалавеку не дапамагалі, не падыйшлі да яго чула.

Ушлі з чацвертата адцялення кваліфікаваныя рабочыя Ісмагілаў і Іванушкін.

Перадавыя калтасы абзавіліся надзвычайнымі палывымі станамі. На станках — ложка, чыстыя ручнікі і люстры. Добрым і сытным абедам кормяць брыгадных паварыхі жаласнікаў.

Няма яшчэ ўсяго гэтага ў Яланскім аэрыасоўтасе. Нядаўна ў адной з брыгадных газет рабкор абурана пісаў, што «паварыха Вавуліна падае рабочым абед у бруднай сукенцы». Гэтае вялікае пытанне на старонках маленькай газеты было пастаўлена не выпадкова. Гутарка ідзе не толькі аб бруд-

най паварыхе, гутарка ідзе аб адносінах да людзей, аб умове да іх патрэб.

У Яланскім саўтасе моцныя яшчэ старыя традыцыі: усю ўвагу ўдзяляюць цэнтральнай сядзібе.

Лейшыя дамы, школы і іншыя культурныя ўстановы пабудаваны на ўчастку цэнтральнай сядзібы дзе змяшчаецца дырэкцыя саўтаса. У аддзяленнях жа, дзе згрупавана асноўная маса рабочых і ключом б'е вытворчае жыццё — карлікавыя дамы і зямлячкі.

— Культурны ніякай няма, — гавораць рабочыя. Гэта правільна. Няма на замку, у клубе — спячка, сотні рабочых і іх сем'і згаладаліся на культурнаму жыццю. У сувязі з гэтым трэба сказаць аб палтадзёце і начальніку яго тав. Рапотнокава. Палтадзёц забывае, што жывыя людзі — камбайнеры, трактарысты, кваліфікаваныя рабочыя вырашаюць цяпер усё.

Вось стаяць яны нерухома — 50 стэпавых караблёў-камбайнаў, саўтаса. За імі няма каму даглядаць, іх няма каму рамантаваць, вялікую частку камбайнераў саўтас растраціў.

Прыдзе ўборка, і зноў можа паўтарыцца знаямая карціна. З сяла ў сяло будуць ісці саўтасныя «Форды», каб у пажарным парадку мабілізаваць людзей і выратаваць ураджай. Ёсць яшчэ часу для таго, каб выправіць становішча.

Ал. Дунаеўскі.

Гэта карэспандэнцыя — водзук з месца на гістарычную прамову правадыра нашай партыі тав. Сталіна аб кадрах. У карэспандэнцыі закранаецца толькі адно пытанне: аб адносінах да людзей, да кадраў саўтасных рабочых.

На канкрэтных мясцовых фактах паказваюцца недапушчальныя адносіны да людзей з боку дырэктара Яланскага саўтаса.

Аўтар вельмі ўдала выкарыстоўвае прыём антытэзы — проціпаставлення, каб такім шляхам з усёй сілай падкрэсліць вялікую розніцу, якая мае месца ў гэтым саўтасе ў адносінах да машын і людзей.

Аўтар паказвае зусім недапушчальную абстаноўку, якая стварылася ў саўтасе ў адносінах да людзей і да якіх вынікаў гэта прыводзіць («Толькі за два гады з саўтаса ўшло, вярней збегла, каля 200 камбайнераў»).

У карэспандэнцыі далей паказваецца ўзаемная сувязь фактаў: якія вынікі та-

то, што ў соўгасе «забылі аб людзях»? 50 камбайнаў (аўтар іх называе «стапавымі караблямі») станць нерухомымі, іх няма каму даглядаць, іх няма каму рамантаваць, вялікую частку камбайнераў соўгас страціў.

Пасля ўсіх прыведзеных фактаў становіцца аразумелым, наколькі востра для гэтага соўгаса станць пытанне аб кадрах, асабліва ў сувязі з набліжэннем уборачнай. Гэты важнейшы і адначасна момант падан аўтарам у вобразнай форме, якая вельмі запамінаецца: «Ідзе ўборка, і зноў можа паўтарыцца знаёмая карціна. З сяла ў сяло будзе імчацца соўгасны «Форд», каб у пажарным парадку мабілізаваць людзей і выратаваць ураджай».

Ітак, што характэрна для гэтай карэспандэнцыі? У аснове ўзята адно пытанне — «аб кадрах соўгасных рабочых». На гэтую пытанню выкарыстаны рад фактаў, паказана іх узамежная сувязь. Пытанне становіцца разгорнута, значна шырай, глыбей, чым у звычайнай рабоча-жорнаўскай заметцы. Тут, у карэспандэнцыі, пытанне аб кадрах на аснове канкрэтных мясцовых фактаў пастае перад чытачом ва ўсёй сваёй велічыні. Яно ўзнята на вялікую прынцыповую вышыню. Чытаючы гэту карэспандэнцыю, мы яшчэ раз, на новым матэрыяле, ўспэўніваемся ў глыбіннай праагрэсіўнасці ўказанняў любімага правадыра партыі тав. Сталіна.

Такая разгорнутая пастаўка пытання карэспандэнцыі і жывое літаратурнае фарміраванне ў найбольшай меры адказвае з патрабаванням культурна вырашана чытача нашых газет.

Мы расцудзілі карэспандэнцыі, як такога закончанага выступлення ў друку — у гэтым выглядзе, як яны з'явіліся ў газеце.

На прыкладзе карэспандэнцыі газеты «Известия» ад 11 мая 1936 г. пад загалоўкам «Неуместный вопрос» пазнаёмімся з этапамі напярэдняй работы па арганізацыі і падрыхтоўцы карэспандэнцыі к друку, якую прышлось прарабіць тав. В. Мяснішчыну — беларускаму карэспандэнту «Известия».

Вось тэкст гэтай карэспандэнцыі.

«НЕУМЕСТНЫЙ ВОПРОС»

«У соўгасе «Райцы» сакратар райпарткома тав. Рахуба выступіў з дакладам аб культуры. Яго даклад бліжэйшымі мясяцамі прыкладамі, меў у

сабе шмат упэўненых і пераканаўчых лічбаў. Усё ішло добра. Рабочыя ўважліва слухалі.

Але нечакана мірны ход справы быў парушан на першы погляд дрэбязным, але пастаўленым ва ўпор пытаннем.

Скажыце, таварыш дакладчык, — запытаў хтосьці з задніх радоў, — у нас у раённым цэнтры Талачыне, таксама павышана быць культура?

Наступіла працяжная паўза. Дакладчыка ахапіла замаячэнне. Што меў на ўвазе чалавек, паставіўшы дакладчыку «каварнае пытанне?».

Адказ на гэта можна атрымаць, праходзячы па вуліцах раённага цэнтры Талачына.

Вось цэнтральная вуліца мястэчка — Аршанская. Яна цягнецца ад чыгуначнай станцыі к самаму цэнтру, к базарнай плошчы, вакол якой размясціліся амаль усе раёныя ўстановы. Звычайна прынята процістаўляць акраіне цэнтр, як узор чыстаты і парадку. У Талачыне акраіна ў параўнанні з цэнтрам — рай нябесны. Тут па крайняй меры менш чым у цэнтры рызык аставіць у гразі боты або патрапіць у яму з вадой.

У недалёкім мінулым на цэнтральнай вуліцы Талачына бесклапотна раслі ўсякія дэкаратыўныя дрэвы. Начальнік міліцыі аднойчы, арганізаваны суботнікі, ліквідаваў гэты вулічны беспарадак. У гэтым годзе рышыл зноў пачаць азеляненне вуліц. Ледзь зышоў снег, пачалі капаць ямы для будучых пасадак. На гэтым справа, аднак, прыпынілася. І вось цяпер сотні напэўненых вадой мелкіх і глыбокіх ям на кожным кроку падспрагаюць праходжых.

Маставая ў мястэчку даўно ўжо пахавана пад вялікім пластом гразі. Па сярэдзіне базарнай плошчы, як карабль у моры, станць акружаныя з усіх бакоў непраходнай дрыгвой універмаг. Неадагдалівыя абызвалі і прыезджыя калгаснікі падоўгу блукаюць вакол яго, дарэмна раздумваючы, як перабрацца ў магазін па сухалупцю. Найбольш адважныя фізкультурнікі, беручы вялікі разгон, скачуць праз тэань на дошкі, пакладзеныя ля ўваходу. Іншы раз гэтыя вопыты праходзяць удала, але часцей смельчакі зрываюцца і пад

сміх дасужых людзей ляціць прама ў гразь.

Гразь праследуе талачыццаў усюды. Столі райвыканкомаўскага памяшкання зацягнуты густой сеткай павуціння, на вокнах тоўстыя пласты пылу. Ля дзвярэй габінета старшынні пастаянная лужыца вады. Дзе ўжо тут гаварыць аб культуры ў мястэчку, калі сам гаспадар раёна — райвыканком — акапаўся ў гразі? Чорныя столі, разламанчыя пад'езды праследуюць нас усюды, куды-б вы ці пайшлі. Верх запусцення прадстаўляе сабой мясцовая гасцініца. З пакоя ў пакой, ва ўсіх на вачах, нават удзень, вандруюць атрады кланоў. Адміністрацыя на абуральныя заявы пастаяльцаў меланхалічна апраўдваецца адсутнасцю сродкаў для рамонту.

Між іншым пропай не хане не толькі на рамонт гасцініцы. У гэтым годзе зусім не змаглі нічога выканаць, каб набыць у раённую бібліятэку хоць-б якая-небудзь новыя кнігі. Дарэмна 300 чытачоў шукаюць літаратуру аб VII з'ездзе саветаў, аб з'ездзе калтаснікаў-ударнікаў. Нават прыкладнага статута сельскагаспадарчай арцелі бібліятэка не мае. На чутках чытачы бібліятэкі ведаюць аб Шолахаве. «Тихий Дон» Шолахава астаўся ў памяці ў былой загадчыцы бібліятэкі Двошкінай. Ад «Брусков» Панфёрава асталася ў бібліятэцы першая частка на беларускай і другая на яўрэйскай мовах. Ёсць другая частка «Цусімы» Новікава-Прыбоя, а першай ніколі не было.

Ніхто з раённых кіраўнікоў ніколі нават не выслухоўваў скарг бібліятэкара тав. Врушко аб дапамозе ў папаўненні кніжнага фонду і гаварыць няма чаго.

Ні адзін раённы кіруючы работнік не карыстаўся паслугамі бібліятэкі. Нават дакладчык аб культуры т. Рахуба ніколі не пераступаў бібліятэчнага парога.

Няма чым падмацаваць талачыцкім кіраўнікам сваіх размоў аб культуры.

В. Мажэвіч.

Азнаямленне з працэсамі работы над гэтай карэспандэнцыяй паказвае, што аўтару прыйшлося прарабіць вялікую шпярэдняю работу да моманта напісання самой карэспандэнцыі.

Пытанне, пастаўленае ў карэспандэнцыі — аб культуры раённага цэнтра — вывучалася аўтарам на працягу доўгага часу. Назіранні на гэтую пытанню карэспандэнт вёў пры сваіх выездах у рад іншых раёнаў Беларусі. Ён накіпў шмат фактаў, адначасна ў нямала асобных штрыхоў, рысчак на таму-ж пытанню ў розных мясцах.

Але найбольш тыповыя, характэрныя для многіх іншых раёнаў моманты выявіліся ў Талачыне. Таму карэспандэнт прышоў да вываду, што пытанне аб культуры раённага цэнтра ён паставіць на канкрэтным матэрыяле Талачынскага раёна. Уся праробленая да гэтага моманта работа — накопленне матэрыялу ў радзе іншых раёнаў, адбор найбольш характэрных фактаў, усебаковая праверка фактаў па Талачыну — была, аднак, толькі пераходнай ступенню к працэсу напісання карэспандэнцыі.

Трэба было таксама прадумаць і пытанне аб форме літаратурнай падачы матэрыялу ў газету.

Запісаць, зарэгістраваць факты — гэта ўжо вельмі проста, але-ж у такой форме карэспандэнцыя безумоўна не змясцілі б у «Известиях», або калі ўмоўна п'я дэставіць сабе такога тыпу карэспандэнцыю ў газеце, яна не прыцягнула-б увагі чытача. Трэба было выбраць такую форму падачы матэрыялу, якая аказалася-б найбольш цікавай, даходчывай і ўздзейнічальнай на чытача. У працэсе арганізацыі матэрыялу было вырашана гэта пытанне.

Пярэйдзем цяпер да больш падрабязнага разгляду самой карэспандэнцыі «Неуместный вопрос».

Перш за ўсё, у чым прыныповае значэнне гэтай карэспандэнцыі?

Карэспандэнцыя ва ўсю шыршыню ўявімае вялікай палітычнай важнасці пытанне аб культуры раённага цэнтра. Зараз, калі мы вяртаемся горадызнайшае будучыцтва ў гарадах, калі барацьба за паліпшэнне матэрыяльнага і культурнага добрабыту працоўных не выходзіць з парадку дня, пытанне культуры раённага цэнтра набылае вялікае палітычнае значэнне, як адзін з момантаў ліквідцыі процілегласці паміж горадам і вёскай. Ператварэнне раённага цэнтра ў культурны цэнтр — адна з важнейшых задач партыйнага і савецкага кіраўніцтва раёна.

Вось чаму набываюць асаблівае значэнне факты бескультур'я, якія ўскрыты карэспандэнтам у Талачыне.

Якія асноўныя моманты ў карэспандэнцыі?

Карэспандэнцыя паказвае сакратара райкома, які не заўважае, што горад толькі ў дразі.

З карэспандэнцыі мы даведваемся, што «Акапаўся ў гразі і сам райвыканком». Наогул куды-б ні пайшоў у Талачыне ўсюды праследуюць чорныя столі, разломаны пад'езды.

Сакратар райкома, нічога гэтага не заўважаючы, робіць даклад аб культуры, перапаўняе яго малодзічымі прыкладамі. І раптам на дзіва дакладчыка з месца задаюцца каварнае і «неуместное» пытанне.

— Скажыце, таварыш дакладчык, у вас у раённым цэнтры Талачыне, таксама павінна быць культура?

І аўтар, замест адказу на гэта «неуместное» пытанне сумесна з чытачом робіць экскурсію па вуліцах горада.

Адсюль аўтар вядзе чытача ў райвыканком, потым у расцініцу і паказвае, што «гразь праследуе талачынцаў усюды».

Канчаецца экскурсія наведваннем бібліятэкі, дзе пельга нават знайсці літарату-

ры аб 7 а'ездзе «советаў, аб а'ездзе калтаснікаў-ударнікаў; аб творах Шалахава, Новікава-Прыбоі, Панфёрава, Алексея Талстога і іншых вядомых савецкіх пісьмennisнікаў і гаварыць няма чаго.

І аўтар справядліва робіць вывад, што «няма чым падмацаваць талачынскім кіраўнікам сваіх гутарак аб культуры».

Такі план літаратурнай падачы гэтага карэспандэнцыі.

Ітак, вялікая падрыхтоўчая работа па зборы і адбору найбольш тыповых па данаму пытанню фактаў, усебаковая праверка іх, уважліва прадуманы план літаратурнага афармлення матэрыялу—вось што забяспечыла высокую якасць карэспандэнцыі. Сур'ёзнейшае прынцыповае пытанне, узнятае ў карэспандэнцыі, аўтар перадаў у жывой, пераканаўчай, дзейснай форме. Вось чаму карэспандэнцыю чыталі з вялікай цікавасцю і ўвагай самі шырокія колы нашых чытачоў.

Актуальнасць тэматыкі, падбор перакапаўчых фактаў, паказ іх узаемнай сувязі, удалая літаратурная апрацоўка матэрыялу і галоўнае палітычная зааостранасць—вось што надае асаблівую сілу і значэнне карэспандэнцыі. На гэта павінна звярнуць асноўную ўвагу рэдакцыя газеты, працуючы над карэспандэнцыямі як сваіх работнікаў, так і рабселькораў.

Ці толькі плагіят?

Перад намі два нумары газет — нумар ельскай газеты «Большэвіцкі змагар» за 12 жастрычніка і «Рэчыцкай праўды» за 16 жастрычніка. Як першы, так і другі нумары прысвечаны амаль цалкам апісанню ўрачыстаеці ўручэння калгасам дзяржаўных актаў на вечнае карыстанне зямлей.

Прачытаем спачатку ельскую газету «Большэвіцкі змагар». Першую пачынае нумара займае артыкул «Зямля навечна».

Адкладваем прачытаны нумар «Большэвіцкага змагара» і чытаем нумар «Рэчыцкай праўды».

«Гаспадары зямлі» — так названы артыкул, змешчаны на першай старонцы «Рэчыцкай праўды». Пачынаецца артыкул словам:

«Весна была апранута па-святочнаму. Сонца кідала косыя праманні на маладыя, зялёныя хвоі, чырвоныя сцяжкі і позунгі, якімі была ўпрыгожана вуліца».

Але што такое? Амаль таксама пачынаецца артыкул «Большэвіцкага змагара», які мы толькі што прачыталі. Бярэм зноў нумар «Большэвіцкага змагара», параўноўваем. Вось шатае артыкул з ельскай газеты:

«Сонца косыя праманні кідае на маладыя зялёныя хвоі і чырвоныя флажкі, што расетаўлены ўздоўж вуліцы».

Як бачыце, плагіятар з «Рэчыцкай праўды» не многа працаваў над тым, каб хоць крыху замаскаваць свой учынак.

Але закрываецца думка: можа супадзенне? Бываюць жа такія выпадковыя нечаканасці. Параўноўваем далей вытрымкі з артыкулаў двух газет.

У «Большэвіцкім змагары» чытаем:

«Калгаснікі — новыя гаспадары зямлі — апрануты ў святочную адзежу. Калгас «Рэволюцыя» святкуе — бурна, радасна святкуе гістарычнае свята».

А вось адпаведнае месца з «Рэчыцкай праўды»:

«Калгаснікі — гаспадары зямлі — апрануты па-святочнаму. Калгас імя

Дзержынскага святкуе бурна, радасна свё гістарычнае свята».

Пахвалімаць плагіятара з «Рэчыцкай праўды» дайшла да таго, што ён перапіскаў з ельскай газеты выступленні калгаснікаў і раённых работнікаў на ўрачыстым сходзе.

«Зямля гэта паліта кроўю лепшых сыноў, — сказаў уручая акт старшыня РК тав. Пышкало. — Яна заваявана ў Кастрычніку і цяпер бясплатна і навечна ўручаецца вам».

— чытаем у ельскім «Калгасным змагары».

«Зямля гэта паліта крывёй нашых лепшых сыноў. Яна заваявана ў Кастрычніку і цяпер бясплатна і навечна ўручаецца вам».

— гэтыя словы прыпісвае «Рэчыцкая праўда» сакратару РК т. Малініну. І далей:

«Я ўпэўнен, — канчаючы прамову, гаворыць тав. МАЛІНІН, — што вы ні вяршка гэтай свяшчэннай уласнасці нікому ніколі не аддадзіце».

Але ж слова ў слова так было напісана і ў ельскай газеце:

«Упэўнен, што ні вяршка гэтай свяшчэннай уласнасці вы не аддадзіце нікому нікому».

Розніца толькі ў тым, што таварыў гэтыя словы не тав. Малінін, а старшыня ельскага РК тав. Пышкало.

Усё гэта з'яўляецца яшчэ больш агідным, чым звычайны плагіят. Даны вынадак ёсць самае агіднае апазілепне ў газеце «Рэчыцкая праўда» апісання сапраўды велізарнага свята ў калгасе імя Дзержынскага, свята атрымання зямлі навечна. Ці можна прыдумаць глуснейшы спосаб адзекаў з чалавека ў друку чым прыпіскаць яму тое, чаго ён не таварыў?

Мы не можам тут назваць прозвішча плагіятара з рэдакцыі «Рэчыцкай праўды» — аўтара артыкула «Гаспадары зямлі», бо ён схавался пад псеўданімам Міх. Блакітны. Але мы ўпэўнены, што хто-б ён ні быў, яму не месца ў сцелах рэдакцыі большэвіцкай газеты.

Не тэхнічныя ляпсусы, а палітычныя памылкі

Гутарка ідзе аб класавай пільнасці — першай уласцівасці кожнага работніка большавіцкага друку.

Горацкая раённая газета «Ленінскі шлях» змяшчала справаздачу аб святкаванні 18-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Маскве. Калі верыць газеце, то на правым крыле маўзалея на Краснай плошчы, сярод асоб вышэйшага камандавання Чырвонай арміі знаходзіўся нейкі Фралоў. На самой справе там быў пачальнік морскіх сіл РСЧА флагман флота першага ранга тав. В. М. Орлоў. Рэдакцыя ўмудрылася ператварыць тав. Орлова ў Фралова і нават не палічыла патрэбным на наступны дзень выправіць уласную памылку.

Пісьманосец соўгаса «Гарадок» Абразоўскі дастаўляе адрасатам ускрытыя пісьмы і з вялікім смяшэннем. «Комунар Магілёўшчыны», змяшчаючы аб гэтым замітку, дае загалавак да яе: «Пісьманосец у ролі цензара». Таварышы з магілёўскай газеты, прычым тут цензар? Пісьманосец-жа Абразоўскі — злачынца, якога трэба прыцягнуць да крымінальнай адказнасці.

Культура ў газетнай рабоце азначае перш за ўсё высокую большавіцкую прынцыповасць, праўдзівасць і сур'ёзнасць. Понясць, сюсюкаць — рэчы, несумяшчальныя з работай працаўніцка-савецкага друку.

Грамадзянка Сайкоўская змяніла ў сваім напісцы год нараджэння. Вель-

мі добра робіць дзяржспецкая газета, калі паведамляе, што Сайкоўскую за гэта прыцягнуць да адказнасці. Другім падалей непавадна будзе абыходзіцца падобным чынам з такім важнейшым дзяржаўным дакументам, як напісарт. Але самай непраходнай пошласцю нясе, калі газета бярэцца тлумачыць прычыны, якія паднатурхнулі Сайкоўскую зрабіць падробку. Рэдакцыя запэўняе, што яна змяніла ў напісцы свой год нараджэння.

«...з мэтай эмалявання (?) сябе для выхаду другі раз замуж».

Далей, як кажуць, няма жуды.

«Віцебскі пролетарый» у нумары ад 17 лістапада змясціў пісьмо жонкі работніка М. І. Хановіч. Апошняя расказвае, як яе муж стаў стаханаўцам. Рэдакцыя прыпісвае т. Хановіч такі выраз:

«Нават, калі запытаеш у нашай 6-гадовай Ай, хто яе бацька, яна з гордасцю адкажа: «с-т-а-х-а-н-а-в-е-ц».

Ахвотна верым, што Ая ведае, хто яе бацька, але прымусяць-бы рэдактара тав. Фрэйдліна гаварыць слова «стаханавец» на метадзе рэдакцыі, ён-бы тады ўпэўніўся ў тым, што не толькі 6-гадовае дзіцё, але і ні адзін дарослы чалавек не зможа так выгаварыць гэта слова.

Мы не памылімся, калі загадзя скажам, што частку памылак рэдактары абавязкова звалюць на друкарню, на выростальніцкаў і т. д. Ці не выходзячы з гэтага некаторыя шалы газеты сталі падпісваць апрача рэдактара ўсіх, хто робіць газету і медаў не вартаўніка друкарні. Шматглыбінную заводзі імя Лашчунскага ў Гомелі падпісваюць метрашнік Ямпольскі і адказны рэдактар Оршадская. Уявімае пытанне, хто з іх усё-ж адказвае за газету?

ДОШКА БРАКУ

«ЛЕН ТРУЦЬ З ПЕЧАЎ»

ЗДАРЭННІ

Прапала граматынась у газеце «Калгаснік», Лоеўскага раёна. Вось сведка:

«ІЗЯТ АРМЯН. 20-Х на базары м. Лоеў райміліцыей былі затрыманы падазроныя асобы ў якіх быў із'ят армян селянскага сукна гаспадаром якога яны сябе не прызналі.

Пацярпеўшаму ў прапачы армяна неабходна звернуцца ў райміліцыю».

Куды звярнуцца пацярпеўшаму ад прапачы армяна ўжо вядома. А вось куды звярнуцца пацярпеўшым ад рэдактарскай няграматынасьці? Тут ужо ніякая міліцыя не дапаможа!

Дарэчы, нахонт пацярпеўшых. У іх ліку зусім нечакана апынуўся паэт Ізі Харык. Па волі рэдактара т. Казлова тав. Харык пачаў пісаць не вершы, а толькі «дэкларацыі вершаў». Гэта відаць з наступнай заметкі, надрукаванай у № 21 «Калгасніка»:

«К вечару вучні рыхтуюць: дэкларацыі вершаў і спевы напісаныя Харыкам».

Апошнія дасягненні тэхнікі.
Рыс. А. МАЛЕВІЧА.

— Як апрацоўваюць лён? — запытаем у адказнага рэдактара «Калгасніка Любаньшчыны» тав. Зайцава.

І т. Зайцаў безумоўна адкажа словамі з нумара 102 рэдагуемай ім газеты: «ЛЕН ТРУЦЬ З ПЕЧАЎ».

ФАКТ...

«Жывёлагадоўчая ферма без варот і кіраўніцтва». Такі загалавак дала над заметкай сіроцінскай газеты «Ленінскі шлях».

Без варот кароўнік? Факт...

І сказаць пра гэта варта,

Але трэба, каб рэдактар

Быў пісьменным—гэта факт.



Ферма ва ўяўленні работнікаў сіроцінскай раённай газеты.

Рыс. А. МАЛЕВІЧА.

„3 ВЫШЫНІ ПТУШЫНАГА ПАЛЁТУ“

Па ініцыятыве рэдакцыі смялявіцкай газеты «Калгасная праўда» і бабруйскага аэраклуба быў арганізаван агітаблёт на самалёце У-2 у перадавыя калгасы і сельсоветы раёна.

За некалькі дзён да пачатку агітаблёту ў раённай газеце з'явіліся падборкі аб значэнні агітаблёту. Газета пісала:

«Права на прылёт самалёта атрымаюць тыя сельсоветы і калгасы, якія пакажуць узоры работы на апрацоўцы і здачы ільну дзяржаве і выкананню іншых гаспадарча-палітычных задач.

Агітаблёт павінен з'явіцца стымулам для ўзняцця авіяцыйна-спартыўнай работы на нашаму раёну, для ўступлення калгасаў, сельсоветаў, прадпрыемстваў і устаноў у юрыдычныя члены аэраклуба».

У газеце з'явілася пісьмо лётчыка-інструктара А. Нікіціна аб юрыдычным членстве аэраклуба, аб ролі авіяцыі ў сельскай гаспадарцы. Змешчаная на старонках газеты невялічкая аэродка расказвала, як вестка аб прылёце самалётаў ажывіла работу ў калгасах і паскорыла сельскагаспадарчыя работы. Рад калгасаў уступілі ў члены аэраклуба і ўнеслі па 100 руб. уступных уносаў.

У чарговым нумары газета друкуе заметку «Шыраца рады юрыдычных членаў бабруйскага аэраклуба». Дзесяткі калгасаў раёна адгукнуліся на заклік сваёй газеты і, уступіўшы ў члены клуба, калгаснікі пачалі вывучаць авіяцыйную справу. Газета ставіць перад калгасамі канкрэтную задачу—«рыхтаваць добрых пасадчых пляцоўкі».

Ініцыятыву раённай газеты і аэраклуба па арганізацыі агітаблёту падтрымалі Асіповіцкі РК КП(б)Б і райвыканком. І праз некалькі дзён над калгаснымі палямі Ясенскага і Свіслацкага сельсоветаў рэалізаваўся самалёт. На барту яго работнік раённай газеты. Тысячы лістовак, выданных раённай газетай, якія расказвалі аб ролі авіяцыі ў будаўніцтве і ахове нашай соцыялі-



Лістоўка выдана асіповіцкай раённай газетай для распаўсюджвання з самалёта.

стычнай радзімы, раскідаліся з самалёта над калгасамі і вёскамі.

Аб гэтым агітаблёце потым расказала раённая газета ў спецыяльным нарысе «3 вышыні птушынага палёту».

ПАПРАўКА

У артыкуле «У Церахоўцы ўсё па-старому», змешчаным у № 18 нашага журналу, па віне аўтара А. Астрэйка дадзена неапраўданае скарочэнне фактаў. У артыкуле дырэктар завода тав. Салдатыў абвінавачваецца ў збіванні дзяцей работніцы Машуковай.

У сапраўднасці-ж абіў дзяцей Машуковай не тав. Салдатыў, а вагадчык участка копаводы Музыкін.



З м е с т

	Стар.		Стар.
ПРАМОВА т. СТАЛІНА на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў	1	Р. Сімховіч. — У такіх умовах працуе рэдакцыя	31
ДА ГАДАВІНЫ ЗЛАДЗЕЙСКАГА ЗАБОЙСТВА С. М. КІРАВА		А. Дан. — Чаму рэдакцыя не мае шэльды	32
Вобраз яго будзе жыць стагоддзі	11	ВУЧОБА РАВСЕЛЬКОРАЎ	
Н. Ф. Гікало. — Ён будзіў і клікаў	13	В. Сідарун. — Пачынаем вучобу рабселькораў	33
М. А. Папоў. — Няўлоўная друкарыя	14	Р. Сімховіч. — Вучобу рэдактароў трэба арганізаваць	34
ДРУК І СТАХАНАЎСКІ РУХ		С. Шаірка — Рэдакцыя мне не дапамагае	35
Л. Глезер. — Стаханаўцы ў фабрычнай газеце	15	Міх. Калачынскі. — Паклапаціцеся аб умовах работы	35
Г. Малікін. — Вучыць і вярочываць сотні і тысячы стаханавак	18	ТРЫБУНА ВОПЫТУ	
І. Мішкін. — Стаханаўка Марыя Шчуцкая	19	Г. І. Эльтэрман. — Першы кабінет рабкора	36
Пастанова бюро ЦК КП(б)Б аб асвятленні газетамі «Шлях соцыялізма», «Чырвоная Тураўшчына» і «Калгасны сцяг» пытанняў выдачы дзяржаўных актаў на вечнае калірыстанне зямлэй	20	Прыкладны план работы кабінета друку пры заводзе імя Варашылава	36
АГЛЯДЫ ДРУКУ		З. Мінкін. — Што мне даў учот рабкораў	38
Не зразумелі галоўнага	21	ВУЧОБА РЭДАКТАРА	
У баку ад важнейшай палітычнай справы	22	М. Зярніцкі. — Карэспандэнцыя і яе месца ў газеце	39
Забуты ўчастак работы	24	КРЫТЫЧНЫЯ ЗАМЕТКІ	
Аб вялікай сіле ў калгасе	26	Ці толькі плаціят?	46
З БЛАКНОТА ІНСТРУКТАРА		Не тэхнічныя ляпсусы, а палітычныя памылкі	47
С. Сямашка. — Без плана, без перспектывы	28	Дошка браку	48
Ю. Белько. — Змяніўся выгляд рэдакцыі	29	Пастанова бюро ЦК КП(б)Б аб асвятленні газетамі пытанняў пераапрацоўкі і здачы ільну дзяржаве (2-я старонка вокладкі).	
		З апошняй пошты. «З вышын ітушынага палёту» (3-я старонка вокладкі).	

Выдавецтва ЦК КП(б)Б «Звязда».

Тэхрэдактар А. Матусевіч.

Менск, друк. «Звязда». Зд. у набор 27-XI-35 г. Падп. да друку 4-XI-35 г. Уп. Галоўлітбела № 2963. Тыр. 1000 экз. 3 друк. арк. У арк. 76.000 экз.